

conclu. Atq. iuricu que latinesunt  
edita sive inobis numeris cernuntur  
esse distincta. Uniuersarum uero di-  
finitionum titulor posthanc prefa-  
tionem strictius ordinanter eaque  
insigular pastorum sive prouulgata con-  
culus sub uno aspectu locauimus. ut  
ad inquisitionem cuiusq; rei compen-  
dium Aliquod ad tullire uideamus.

**EXPLICIT PRAEFATIO**

**Incipiunt capitula cano-  
num apostoloru[m].**

- I De ordinatione ep̄i
- II De ordinatione p̄bri diāc & c̄leroru[m]
- III Nichil aliud in sacra officio preter quod  
dñe faciunt occorendum
- IV Que specier adiutare non adiacti-  
cum sed ad benedictionem simili-  
cer debeant exhiberi
- V Quod eaque in ecclesias offerrim non por-  
sunt addomum sacerdotum si delib;  
deferantur
- VI U tepe aut p̄bri uorensium quam  
debs/ carere regere non relinquit
- VII U nacrediter & ministri altaris se-  
cularibus curit abstineat.
- VIII Q uotem pore pachacelebre tur
- IX Quod ministri altaris oblatione cele-  
bra ea debeat commendare
- X Quod sacerdotes luci ingredi ent etiam  
comunicare debeat.

- XI Quod eum & comunicatur non sit  
orandum
- XII Quod cum damnari clerici non sit  
orandum
- XIII Ut nullus fidelium preter am-  
mendaticus ep̄tola scripsi
- XIV Ut ab ep̄b[is] aliena parrochia min-  
ime peruidetur
- XV Ut clericis ppriare eccliarum non re-  
linquat
- XVI Ut ep̄b[is] qui clericos alterius suu-  
perit communione priuetur
- XVII Quod uigam non admittantur  
ad clerum
- XVIII Quod huiusmodi uel electam. ut  
meretricem acciperit non admittan-  
tur ad clerum
- XIX Quod uisorores habuerit non id  
mittantur ad clerum
- XX Clericum fidei usor em esse non  
posse
- XXI Quod huiusmodi ueritate eunuchi  
satiant sustipiuntur ad  
clerum
- XXII Ut quis eunuchizat clerici  
non fiat
- XXIII Ut clericus quis eunuchizavit  
abiciatur
- XXIV Ut laicus quis eunuchizavit  
tribus annis a communione  
prius vixit
- XXV Quod ep̄b[is] p̄b[is] ut diāc si pro-

missis dampnati fuerint mi  
num communione prouentur  
**xxvi** Similiter & reliqui ministri  
ecclie  
**xxvii** Quiclerici debent coniugibus  
copulari  
**xxviii** Quod ep̄ p̄t̄ dūc. deator & alio  
sunt esse non debet  
**xxix** Qod officium pristinum  
dampnati per immibis usurpare  
non debet  
**xxx** Quod non debent officia ecclie  
sistic pecunias optimere  
**xxxi** Uite clericorum potest  
minime peruidatur  
**xxxii** De p̄bro quiconcepto posse  
orium conuentus congregare  
temptauerit  
**xxxiii** Quod clericis dampnati non de  
bet ab aliis recipi  
**xxxiv** Uim nullus ep̄ p̄t̄ aut dūc sine  
commendacione suscipiantur  
epistles  
**xxxv** De primatu ep̄orum  
**xxxvi** Quod non licet ep̄m malitia  
punia clericos ordinare  
**xxxvii** De ordinatis ep̄is neccepit  
**xxxviii** Uite in uno concilia cele  
brabitur  
**xxxix** Ut in unum curiam reu  
ecclasticorum imēp̄ habent  
**xl** Dignitate pontificis aliquid

terum sciarum habeat portatae  
**li** Quod ep̄ ecclasticarū rerum  
dispensatione pauperum habe  
at potestatem  
**lxii** Quod ep̄ p̄t̄ dūc. deator & alio  
sunt esse non debet  
**lxiii** Similiter clericis laici si p̄man  
sunt in uile communione pri  
uentur  
**lxiv** Quod ep̄ p̄t̄ dūc non debet usu  
tar accipere  
**lxv** Quod non debet ep̄ p̄t̄ aut dūc  
cum huiusmodi onere  
**lxvi** Quod non debet hereticorum luptis  
ma complari  
**lxvii** Quod ecclesi baptizantes baptizatus  
denovo baptizari non debet &  
si baptizator debet baptizari  
**lxviii** Quod non debet huiusmodi  
accuspellentem suam coniugem  
communione prouendit  
**lxix** Quod in nomine christi baptizari debet  
baptizari  
**l** Quod non debet universio in bap  
tizante quas immortem pre  
uenire  
**incipit** REGULE ECCLASIAS  
TICAE SCORUM APOSTOLORUM  
PROLATE PER CLEMENTEM  
ECCLASIAE ROMANAEE PONTI  
ACEM. NUMERO. L  
**i** Episcopus adiutor aut atrabilis ep̄  
ordinetur

- II **P**roibiter ab uno epo ordinetur & diac sit  
liqui clericis.
- III **S**i quis ep̄s aut p̄tr̄ preter ordinationem dñi  
alii quedam in sacrificio offerat superaltu  
re. id est aut mel. aut lyc. aut p̄monosicra  
sconfitta quedam aut uolatilia. aut ani  
mala aliqua. aut legumina contracon  
stitutionem dñi faciens congruente tempore  
deponatur.
- IV **O**fferrinon licet aliquid ad latere pre  
ternouas spicis. si uas. soleum adlumi  
naria. & thymiana. id est incensum.  
tempore quo sc̄a celebretur oblatio.
- V **R**eliqua poma omnia addomū primicie  
ep̄s & p̄tr̄ dirigantur nec offerantur  
maltari. certum est aut quod ep̄s &  
p̄tr̄ dividant & diac & reliquide clēmor.
- VI **E**p̄s aut p̄tr̄ uxorem & p̄tr̄ nequaquam  
sub oblatione religionis obiciat. si uel  
reiecerit & communicetur sed ipse  
ueruerrit deiciatur.
- VII **E**p̄s aut p̄tr̄ aut diac nequaquam secularis cu  
ris adsumat. finaliter deiciatur.
- VIII **S**i quis ep̄s aut p̄tr̄ aut diac semperche  
diem ante uernalē equinolitum cum  
uidet celebrauerit abiciatur.
- IX **S**i quis ep̄s aut p̄tr̄ aut diac uel quilibet  
sacerdotali catalogo facta oblatione  
non communicuerit aut causam dicat  
aut irrationalibus fuerit ueniam con  
sequatur aut si nondixerit communione  
priuetur. Tumquam qui populo cuius
- lesionis acti terit dans suspensionem  
deo quasi sacrificium quod resten  
obulerit.
- X **O**mni fideler quin greduntur eccl̄an  
scripturis audiunt non au p̄se  
uerit in orationem nec s̄m commu  
nione percipiunt uelut inquietudine  
eccl̄e commouentes conuentus com  
munione priuari.
- XI **S**i quis cum & cōmunicato al timido  
mo simul auerit iste communione  
priuetur.
- XII **S**i q̄cundam p̄nus clerici ueluti  
cum clericis simul orauerit iste  
dampnatur.
- XIII **S**i clericus aut laicus communione  
suspensus seu cōmunicans ad alia  
p̄ter ciuitatem & rursum patitur pre  
ter commendatriciis litteras.  
Si quis se periret & quis se ceptus sit  
communione priuentur. & cōmu  
niat ouero p̄ teletur ipsa correpuo  
tamquam qui mentitur ut eccl̄i ad  
seduxerit.
- XIV **E**p̄s non licet aliena parochia  
spiritualista per uadore. licet  
cogator aplurim nūc forte quis  
enim rationalibus causis compellat  
tamquam qui possit ibidem con  
stitutis plus lucem conferre sicut  
in religione aliquid p̄fello pro  
spicere. & hoc non s̄m ipso per

temptet sed multiorum episcoporum  
iudicio & maxima supplicatio  
ne perfici.

**XV** *S*i quis ut diac. aut quilibet de  
numero clericorum relinqueret  
per se parrochiam pergit ad  
alium a domino demigrat  
preter epis. conscientia die  
na parrochii commoretur.  
huc uetus minister non  
pagetur. precipue si vocatus  
ab epis. redire contempsit  
insula in qua etudine preuerant.  
veritatem tanquam lucis ab  
communicaret.

**XVI** *E*piscopo apud quem moratur  
esse constituerit sicut in eos  
decretu correctione proibito  
reputari. itaque clericos for  
tes recuperat uel ut magister  
inquietudinis communione  
procurat.

**XVII** *S*i post huius matrem secundis fue  
rit nuptia copulatur. aut con  
cubium habuerit non potest  
esse epis. nepti. aut diac. Aut  
provisor & numero eorum  
quoniam ministerio sacro derelin  
uit.

**XVIII** *S*i quidam ante ieiunum acce  
pit. ut meretricium. utan  
cillum uel aliquam debitis que

publicis spectacularis incepatur  
non potest esse epis. aut p. aut dia  
conus a numero quum ministerio si  
ero deseruant.

**XIX** *Q*uidam viroribus in coniugio accipiant  
uel filia fratris clericos estenope  
terit.

**XX** *C*lericus fidei auctoribus inveniens  
abducatur.

**XXI** *E*unuchus super insidiarum hominum fac  
tus est uel a persecutione curvant  
amputata uirilia uel si transuertit  
dignus efficiatur epis.

**XXII** *S*i quis abscedit sibi ipsum. id est si quis  
imputauit sui uirilia non sibi sit  
clericus. quia si uirilis homicidium est sed  
condicione inimicus.

**XXIII** *S*i quis clericus fuerit abscedens  
sibi ipsum omnino damnatur. quia  
scus est homicida.

**XXIV** *L*eius semel ipsum abscedens annis  
tribus communione priuetur quia  
sue uite est sit insidicator.

**XXV** *E*pis. aut p. aut diaconus qui in fornicati  
one. aut per iuriu. aut furto  
captus deponatur. non tamen  
communione priuetur. dictum in  
scriptura non iudicavit dominus  
iudicis.

**XXVI** *S*imiliter & clericis huic condicione  
subducantur.

**XXVII** *J*nuptiis. uis qui ad clericum pueris us

precipimus ut si uoluerint  
uxores accipere accipiantur  
sed letores curatores queant  
tummodo

**xxviii** Ep̄. ut p̄b̄. aut dūc perturb̄  
entes fideler̄ delinquenter̄  
aut infideler̄ inique agenter̄  
sphuas modi uolentia remede  
deca ab officiorū precipimus  
quiam quis quā noscitur docuit per  
auterē. & contraria uero ipse  
cum patetetur non peccatetur.  
cum male dicatur non male  
dicatur. cui patetetur non com  
muniabitur.

**xxix** Si q̄ ep̄. ut p̄b̄. aut dūc deposit̄  
tus uite per certis crimibus  
ausus fuerit administrare multe  
mo dudū sibi commissū hic dūc  
eta penitus absidatur.

**xxx** Si q̄ ep̄ seculi potestatis usus  
eccl̄am p̄ ipsos optimat̄ depo  
natur & segregatur om̄s qui  
ille communicant.

**xxxi** Si q̄ p̄b̄ contempnens ep̄mū  
dorsū collegent & altare  
alud erexerit nihil habens  
quod reprehendat ep̄ incusa  
potestat̄ et iustitie deponatur  
quis principatus in auctor  
sustent̄ & enunt̄ tironius &  
colericlericā. qui cum quē talia

consent̄. Luciuero segregant̄  
hec uitem posturum & secundam  
& tertiam ep̄ obseruationem fieri  
conuent̄

**xxxii** Si q̄ p̄b̄. aut dūc ab ep̄ suo se sege  
gator̄ hunc non licet ab aliore  
ep̄. sed nec ab ipso queum sege  
gauerat nisi forsan obierit ep̄  
ip̄ sequum segregari cognoscatur.

**xxxiii** Nullus ep̄. aut dūc sine commu  
nicatus scriptiatur ep̄stola &  
conscripta detulerint discutatur  
adventus & ita scriptiatur si pre  
dictor̄ pietatis acutem.  
minus neque sicut necessaria sub  
ministrant̄ es & adcommu  
nione nullatenus admittantur  
qua sub repetitionem multa perue  
niunt.

**xxxiv** Ep̄. gentium singularem reire  
conuent̄ qui inter eos primus ha  
batur quemuel ut caput scisti  
ment & ubil. amplius preter  
eius conscientiū gerant quam illa  
sola singuleque parrochie proprie  
& vallis quælibet exstant competant̄  
sed nec ille preter omnium conse  
ntiū faciat aliquid. sicut enim una  
numitas erit. & glorificabitur  
d̄x p̄p̄m in seū sic.

**xxxv** Ep̄m non audere exterminos  
proprias ordinationes facere

incunatibus & nullis quæ illi  
nullum est subiectum si uero  
conuictus fuerit hoc ecclesiæ  
propter eorum consentia que  
ciuitatis ipsarū nullas detinunt  
siquis deponatur & quilibet  
carthordianus

**xvi** *S*i ep̄ non suscepit officium &  
curam populi sibi commissam  
hic communione priuetur quod  
ad usque consentiat obediens  
tū commodans. similiter ut  
& p̄t & dīac siue ro perrexerit  
neceperat fuerit non p̄tua  
sententia sed malitia populi  
ip̄t quidem maneat ep̄. cle  
mā uero ciuitatis communio  
ne priuerunt quod erudito  
rer in obediens populus  
non fuerunt

**xvii** *B*is māno ep̄orū concilia  
celebrentur. ut in iherusalem  
uicem dogmata pieratis  
seplorent & emergetur  
eccllesiasticus conventiones  
animoueant. semel quidem  
quarta septimana p̄tem  
costen. secundū uero. deci  
modie mensis h̄iperb̄ber. se  
id est iuxtaromanos. quarto  
iustus ostibrium

**xviii** *O*mniū negotiorū ecclasti

corum curā ep̄ habet & ea uel  
ut dō contemplantur dispenset nec  
ei licet & his aliquid omnino con  
tingere aut parentibus propriis  
quæ discent condonare. quod si pat  
perier tāquam auperibus summu  
nū trent. nec eorum occasione  
ecclē negetur deprecatur.

**xl** *P*tr̄ & dīac preter ep̄m nihil aliud  
agere per cōtent. nam dīcū popu  
lari p̄i commissari est & p̄ animabur  
eorum hic redditurus estimationem  
sint. ut manifeste res p̄prie ep̄.  
Si amē habet & p̄prias et manifeste  
clomine. ut potestate habeat  
deppr̄s morē ep̄ sciuoluēnt  
relinquere. nec sub occasione ec  
clesiasticarum rerum quae p̄cē  
plantur intercedant. fortasse  
enī aut uxore habet aut filios  
aut p̄pm̄ quos. aut seruos. & iustū est  
apud dīcū & homines. ut negeta  
dērimentum patiantur morāto  
nererum pontificis. necep̄ uel  
eius p̄pm̄ qui sub obrem ecclē  
scribantur. & incūs incident  
qui ad eum pertinent morāte  
eis inueni male fame subiaceant.

**xli** *P*recipimus ut potestate sua p̄fecte  
per habeat. si enī viri hominū  
preuose illisint credite multo ma  
gi operis & eum cura pecuniarū

- gerere. Ita ut potestate eius indigen  
 tibus omnia clavis penetetur perpetrator  
 & clericis. & cum timore omni魁e sol  
 letitudine instruuntur. & hinc si quis  
 indiget ad suam necessitatem. & ad pere  
 grinorū fratrum usus & prie pere  
 pietat ut nihililei possit omnino deceat.  
 locenmīdi precepit ut qualitatio  
 pascantur. quia nec mīles stipenditur  
 p̄ p̄p̄s contrahoster armas sustulit  
**xlii** **E** p̄ p̄. aut p̄ p̄. aut clericis alea. arquebrie  
 tati deserviēt. aut desinat aut  
 cer te disponetatur  
**xliii** **S** ubdiaconus aut lector. aut cantor  
 simili faciens. aut desinat. aut  
 communione priuetur. similiter  
 & Iacob & Luci  
**xliiiii** **E** p̄ p̄. aut p̄ p̄. aut clericis usus. ad eborum  
 exigens. aut desiderat. aut cer te don  
 netur  
**xlv** **E** p̄ p̄. aut clericis. quicunque reuerentur  
 uerit tantummodo communione  
 priuetur. si vero etiam quoniam clericus  
 ortatus esset fuit agere uel orare  
 disponetatur  
**xlivi** **E** p̄ p̄. aut p̄ p̄. non hereticorum cui  
 apientem baptismā dāpmari pre  
 cipimus. quemcum conuentio ex p̄  
 ad belis. al. aut que pars fidei cum  
 dele  
**xlvii** **E** p̄ p̄. aut p̄ p̄. si enim quis est in ueritate  
 habuerit. aut spollariū abimpit

non baptizauerit deponatur  
 tamquā deridens crucem & mor  
 tem di. Nec sacerdotes a sacer  
 dotibus omnino discernent  
**xlviii** **S** i q̄ laicus uxorem p̄ p̄ pel  
 lens. alterum uel ab ali odiū  
 sūm duxerit communione p̄ p̄  
 uetur  
**xliiiiiii** **S** i q̄ ep̄. aut p̄ p̄. uerit p̄ p̄. p̄ p̄.  
 dñi non baptizauerit. In nomine  
 patris. & filii. & sp̄ sc̄i. sed in  
 tribus sine mīto principis.  
 Aut in tribus filius. Aut in mī  
 p̄ p̄. nō obligat deponatur  
**S**i q̄ ep̄. aut p̄ p̄. non trāmmer  
 sionem unius mīsterii celebra  
 sed semel mergat in baptis̄num  
 quoddam uidetur immortem  
 dñi deponatur. non enim nob̄  
 dixit dñs immortē mea bap  
 tize. sed euangelis docere om̄q̄o  
 rū. baptizantes eos in nomine  
 patris. & filii. & sp̄ sc̄i.  
**EXPLICIT REGULAE AECCLISI**  
**ASTICAE SC̄ORUM ADOXOLORUM**  
**PER CLEMENTEM NUMERO**  
**QUIN QUAGINTA**

**I**ncepit fides quam ex dosuerunt  
 PATRES TRÉCENTI DECEMÉTUS  
 PATRES ADOX NICEAM CON  
 SILE GATE

**P**RIMUM QUIDEM

Aduersus arribalassiu  
dicentem esse creaturam aliud.  
Aduersus omnem heresem.  
Iabellu. Forini. paulisamo  
steni. manichei. valentini.  
marcionis. Aduersus omnem  
omnem heresem. si qua insur  
rexit contra canonicae &  
apicam ecclesie quas omnes con  
domauerunt meci congregati.  
ccc xvii. quorum  
nomina & punie in scriptis  
te sunt. sed plerique studiori  
discerni magis cura gererunt  
orientalium eporum nomina  
describere propter hoc quod  
occidens non similiter inquisi  
tionem de heresibus habuerit.

**I**N CITT PERFATO TELLISDEM

**C**ONCILIUM SACRUM

Quener. vidi culmina iuris  
concedit & nobis congrua gre  
na dedit. urbene fundator  
iusto moderamine posset. Inte  
merata gerens clericos ordorei  
Pontifices summi veterum pre  
cepta sequentes. Plenius &  
monitus exposuit securi. hinc si  
deinceps respondit remota & omni  
errorum dampnum dogmata  
securi. qui quedi famulus sue

rit epique sacerdos. Sociale conditur  
dal ciannella fluent

**I**N CANTESTATUTA SUPRADICTI  
CONCILII.

**F**ACTA EST XETEOHECSYNODIS

Apud niceum lichene consolatu con  
stantini. augusti & licini. xiii. Kalen  
dium iuliarum que est apud gretor  
oltauadecimadiem eius eo trun  
dier secundus. alexandri an no  
dxxxvi. et placuit hec omnia mitte  
rentur ad eum in iherome siluestru.

**I**N CANTE STATUTA

**C**REDIMUS IN UNUM DOCPA

Crem omnipotente omnium busi  
fibilium & inuisibilium factorem.  
& unum dominum nostrum dominum christum filium  
di quinatus expiare unigenitus hoc  
est de substantia patris. domino ex deo. Lu  
men ex lumine. dominum ex deo ex  
natum non factum. hominem hoc est  
eiusdem cum patris substantie per  
quem omnia facta sunt. quem in celo & que  
in terra. qui proprios homines  
& propter nostrum salutem descendit  
& carnem adsumpsit. & homo factus  
est. passus est. & resurrexit tertiu  
die. ascendit in celos indeuenturus  
iudicare uiuos & mor tuos insipitio  
Cor autem quidicunt. erat aliquando  
quoniam non erat & prius quoniam  
ceteri non erant. & quia & nullis

ubstantibus futurest. uel ut  
silia substantia dicantore uel con-  
uertibilem aut multabilem fidei.  
hor anathematizat catholici &  
iustici ecclesia

### J NCIPIIT CAPITULA NICENI CON- CILI

- I D e euangelio & quise ipsi abscidunt.
- II D onec aperte qui post baptismum  
ad clericum applicantur.
- III D e submerso electis mulieribus
- IV D e ordinando episcopis
- V D e excommunicatis
- VI D e primatu eccleromine uel aliaru-  
ciuitatum episcopis
- VII D e dno re hierosolymitanis episcopis
- VIII D e his qui cognominatur catharos.
- IX D e ordinatione pectorum
- X D e his qui negaverunt inscriptione
- XI D e his qui prevaricacione
- XII D e reconciliatione lundi mortuorum
- XIII D e cate cum suis Lipsis. sicut nullus  
migrat ad aliam ciuitatem
- XIV D enon ordinando quemquam quia  
dilatum periret
- XV nullus clericus feneret
- XVI D e diaconi ne super pectorum
- XVII D e paulianistis & cledi amissis
- XVIII D e electendo genu
- XX N e verius aut condicialis clericus

ordinetur

xxi U t pbr. vte xxv et iiii sue an-  
nor non ordinetur

xxii U t pbr. diae subdiaconi

xxiii De ordinatione clericorum & curia-

EXPLICANT CAPITULA

NCIPIUNT STATUTA

### I D e his quise ipsos ab-

scidunt uel euangelizan-  
tur in ore adderum admittan-  
ti non debent. si quis perluc-  
tuorem amedice secessit ut  
ab aliis abscidatur. iste  
maneat in clero. si quis autem  
sancte abscedit. & cum clericis  
positum abici oportet. &  
cereri nullum echorum debere  
permoueri. sicut autem man-  
festum est de his qui secederent  
ab omnibus castitatis  
inuenientur. scilicet alios  
digni adderum adflicter

CANON

DENEOPHYTIS QUI POST  
BAPTISMA AD CLERICUM

ADPLICANTUR

LURIA MAS SIUENE CES

Priorem ut alter festi-  
nib[us] hominibus lata  
sunt & tri canonem ecclesi-  
cum. ut homines regnali-

ut in ipso accessenter ad fidem  
apud uicem tempore cataphete  
sunt statim spiritale lauacione  
accipiant. & cum baptizati  
 fuerint commouentur ad  
 episcopum aut ad presbiterium  
 boni haberi placuit decreto  
 nulli tale fieri. Nunc rem  
 pore opus est ei quicunque tra  
 tur & post baptismum ad pba  
 tio amplius manifesta. &  
 enim et apostoli scriptura que  
 dicit. Nomine ophirum ne  
 forte stupore ductus inua  
 dicium incidat & liqueum  
 duboli. sicut paciente tem  
 pore anime aliquid precium  
 inuenientur circa aliquam  
 personam. & conuincitur  
 uelis uel tribus testibus cer  
 tista acero. si quis aut  
 preter hec facit qui ut ad  
 uersus est semagnum concilium  
 superueniens ipsi per  
 citatus priuabatur acero.

### DE COMMANENTIBUS

**D**ecoulieribusque  
cum episcopis vel presbiteris uel  
 diaconibus commorantur.  
 siue iudicis siue iurig  
 nes. inter dixit omnimodo  
 sibi & magnum concilium

ut neque eis. neque pto. neque  
 diaconis. neque schi. quin cle  
 rosunt. licere secundum in re  
 preter forte sororem. aut omni  
 um. aut idas personas querens  
 gunt omnem suspcionem.

III

### P LACUIT AUTEM UT AB O

**P**rimus epis qui sunt impunici  
 ordinari epm. sciat difficile  
 fuerit hoc. ut propter argumen  
 tum necessitatem. ut longitudi  
 non immers. omnimodo tres  
 in unum conuenienter oportet  
 constitue epm. Consentienter  
 & iniquib[us] sacerdos fuerint pre  
 ter ipsa suam qualitate pre  
 sentem confirmationem aut  
 eorum que sunt habentur  
 unus cuiusq[ue] p[ro]metie metu  
 politam.

### D E HIS QUI EX COMMUNICANTUR

V

**P**rimus siue acero sit siue  
 de luco agmine ab epis persi  
 gulis funicas optimant sen  
 tentia recte canonem eos qui  
 ab aliis abieuntur. ab aliis  
 non recipiuntur. requiri  
 iur. ut nepos illi animi late  
 rur permittat. ut alio ali  
 quo esilio excommunicari  
 sint. ut ari boedicentem

adquisitione accipiat beneficiari.  
Placuit ut singulis vnius per singulus  
punctis bis annos conglaciare  
re. Ut omnis simile episcopum  
congregari tales in questione  
inquirantur. Si qui manet an  
ter offendit episcopum suum. & in  
nationaliter & communicari  
apud omnes res regulationes & com  
munionis consilium innotescit quam  
diu episcopus placat sententia con  
silia autem fuit. unumquidem  
ante quadragesimam. ut animo  
sitate amputata manus mun  
dum offeratur deo. secundum  
uerum statuta autumni tempus.

#### DEPRIMATU AECCLESIAE

ROMANAUE ALIARUM  
CIVITATUM EPISCOPI.

VI

**A**ntiquum oris est ut  
urbis rome episcopus habeat prim  
cipatu. ut sub urbicaria  
loca & omnibus punctis suis  
collegiudicinem guvernaret.  
qui vero apud egyptum sunt  
alexandriae episcopii omnibus habeant  
collegiudicinem. similiter autem  
kerca antiochia & moderni  
punctus priuilegiis propria  
reserventur. metropolita  
nus ecclesie. Omnis autem  
manifestum illud quod quis

sine arbitrio eius quatinus  
metropolitam constitueretur episcopum.  
hunc concilium censuit sibi  
& magnus concilium non  
esse episcopum. Si vero commun  
omniu[m] nationalib[us] & secundum  
canones ecclesiasticum duo  
aut tres proprii puncti que  
inimicitiis contradixerint  
obteneant sententia plurimos  
qui consuetudo opinant &  
traditio antiqua uidebunt  
resolutam.

#### DE HONORE HIEROSOLIMI

TANI EPISCOPI

VII **Q**uoniam consuetudinem

vit et traditio antiqua  
quoniam huius est episcopum. id est huius  
resolutus honoretur. sibi  
habet secundum ordinem suum. &  
honore metropolitana  
nentem dignitatem.

#### DE HIS QUI COGNOMINA TUR CATHARO

VIII **D**e his qui se ipsos ex  
catharos. id est mundos  
uocant. Si ergo ueniam  
ad ecclesiam catholicam. pla  
ciat iste ad magnificum  
hunc permanens impositionis  
sacerdotum uice. aut in dolo.  
ante omnia auerba. etemna

ur' quatuor  
ueritatem  
in censu sibi  
oncilium non  
aero comum  
onabilius  
lesiasticum du  
propprius  
contradicuer  
entia plures  
do opinari  
tua apud  
**HIERONIMUS**  
copi  
SUSTUDINIS  
admodumque  
Stepim id est  
honoreus  
ordinarius  
episcopatus  
naturae  
COGNOMINIS  
LARO  
seipso a  
lof mundi  
q& huius  
tholicam su  
agnoscom  
nus impunit  
coram iudicis  
ut ueritatem  
sentiat et sequatur catholice  
& apostolice dogmata. hoc est &  
ligatus communicare & huius  
quapropter iecutione Lipsi sunt.  
Circa quos & tempus constitutum  
est & dies definitum ut sequatur  
monibus que placuerunt ca  
tholice ecclesie. ubiqueque  
uero fuerint siue in castellis.  
siue in uiciis. siue in ciuitatibus;  
uenient ineruerint. Ordina  
tuero inlerosant & in eodem  
statu permaneant. quodcum  
autem catholice ecclesie epo. ut  
pbro accesserint manifestum  
qui epo quidem ecclae habeant  
dignitatem epo. qui autem nomi  
natur apud eos quis emundos  
dicunt in ecclae catholica pres  
biterii honorem habebit.  
missa forte placuerit epo hono  
ris sui eum frui. si ueronomei  
placuerit puidendum est  
locum ubi autem episcopa  
tur. aut presbiterii sit. ut  
inlero omnino esse uidetur  
ut non uidetur in ciuitate  
duo episcopate.

#### DE ORDINATIONE PRES

BYTERO SUM

#### VIII Siquis in examinatione

promoti sunt pbro. ut epo. &  
interrogati confessi sunt delata  
sua uel si ab aliis uicti & preterea  
confitembatur circa ordine sedis  
disciplina motu hominem manus  
extremore in posuerunt tales enim  
canon non suscepit quod aucto  
prehensibile est defendit catholica  
& apostolica ecclesia

#### DE HIS QUI PRE VARICATIS SUNT

**Quicunq; ordinatis sunt**  
Per ignorantiā de his Lipsi  
sunt aut dissimilantibus eis  
queor ordinauerint. hoc non  
predicant canem ecclesiastico  
cogniti & enim deponuntur.  
ubicanter.

#### DE HIS QUI NEGA UERUNT INTERSECUITIONE

**Preter oblatione** ex  
ultatū aut pericula aut  
tale. aliquid quod factum est  
sub throni deliciis placuit  
sc̄ concilio huic & inde sim  
misericordie dī. uerū tam  
placuit miserere eis quod  
quod igitur dignum peniten  
tiā negarent. tricennio in  
ter audientes sunt. & septē  
anni presbiteriace bunt. huius  
mo autem sine charitatem  
communi cabunt plebis ora

tionibus qui autem vocati  
sunt ad primum & confessum primorum  
imperiorum ius ostendunt p  
teriori latere postea uero  
reuerisunt ad uocatum suum  
quidam eorum & pecunias de  
derunt. & multum munera  
utriusque militare repararent.  
Inde cum annis pristratiace  
bant. postea immihi audito  
in tempore omnibus uit  
bus oportet discutere eorum  
uelinitatem & penitentiam  
quod quod non tamore &  
luctu & perseverantia  
& bonis operibus non simulati  
tione demonstrauit. isti  
adimplentes tempus conti  
tutum auditionis sine dila  
tio communi cabunt orationi.  
postea licet epo  
hum uiratibus auxilium ei  
imperiori. qui autem indu  
crete uulerunt uel negle  
genter. & ingredi ecclesie  
sibi sufficere arbitratis sunt  
ad conuersationem comple  
uit templo.

#### DE RECONCILIATIONE DANDA AIORI ENIGMIS

XII **V**etus et canon  
izale custodie curier  
& nunc si qui moris perirent

no uissimo iuuamine utruco  
non priueatur. si uero dis  
peratus eucharistia pme  
riti & oblatione percepera  
iterum adiuperster. re  
deat sicut erat. qui ore  
tionibus tantum commu  
nicant. Omnia uero quo  
libet moritur opente  
sibi dare gratum est cum  
oblatione oblatione trudit.

**D**E CATHECU<sup>M</sup>INIS LAPS  
SIS ET UT NULLUS DECUI  
TATE AD ALIAM TRAN  
SEAT CIVITATEM

XIII **D**E CATHECU<sup>M</sup>INIS LAPSIS  
Placuit sed & misericordi  
cilio ut triennio audi  
ant scripturam tantum  
postea uero communicant  
rationes cum eccl. cum  
ppr frequentem tumultu  
& seditiones que fuisse  
placuit omnime dicitur  
in consuetudo que est con  
tra canonos ut si uenti  
fuerint iniquibus dampnibus  
decipiuntur ad uictam  
ingredi necepit necepto  
neceduono licet. si quis  
uitem postea & magna con  
cilii definitione tale alii

## FENERET

## xvi Q̄o PLURLES INCANONES

constituti. auaritiā &  
lucratur pri sectanter. oblatas  
sc̄ē scripture dicentis. quippe  
cumiam suam nondedit ad usū  
ram. & fenerantes certosū  
sigunt iuste. statutū &  
magnum concilium ut si quis in  
ueritatis fuerit post hanc de  
finitionem usurpas acceperit  
et hoc contemptu. aut quāmodo  
talene gōtū gerens. aut  
dimidium exigens. ut aliud  
ex cogitā turpiliuī gratia  
ibiciatur adero & lilius  
a communione & canone  
ecclasiastico fixat.

DE DIA CONISUS NESUPER  
PRESVITEROS SINT

xvii PERIENIT A DSCō ET  
P̄ magnum concilium quod  
in quibusquā locis & ciuita  
ribus. ep̄s & p̄tr̄s. eucharis  
tiam duconi posse sunt  
quod neque canon  
neque consue  
tudo tradidit  
ut qui potes  
terem non  
habent of  
ferendi.

quid temptauerit autē de  
derit negotio infirmabatur  
omnū modo huius modi machi  
natione & crestatur ecclē  
cūas autē ep̄m aut p̄tm aut  
duconū fuerit ordinatus

DENON SUSCIPIENDIS AL  
TERIUS ECCLAESIAE CLERICOS

xviii Siquis facile seperi  
culo ingeneriter negat timo  
rem diuī oculorū habentes.  
negat ecclēi iusticium canonē  
sciēnter discentē dant ab  
ecclēsia surp̄tri aut diac  
aut quicūque incanonesūt  
constituti. isti nullo modo  
suscipidebent mali accepta  
sed omne ei necessitatē impo  
ni oportet reuerti adhuc  
ecclās. si uerū permanērunt  
in obstinatione sui & commu  
nicator esse oportet.

## DE NON ORDINANDO QUEM.

QUAI QUI AD ALIUM PERTINET.

## xix Siquis autem ausus

fuerit per subreptionem  
aut contumaciam hoc iqe  
re ut quādūlūm pertinet  
sibi amicando cōconsci  
tueri ep̄m. ut p̄tm in ita  
sit eius ordinatio

VINOLLUS CLERICUS

bius offerentibus corpus xp̄i diu-  
ditur. illud & uia cognitum est  
nobis quodquidem ex diaconi  
fusus p̄tione & temeritate  
corpus xp̄i priores contin-  
gunt. Om̄a igitur letanpu-  
terus & mane art. Diaconus  
in priori ordinatione. scientes  
q̄ne quidam ep̄orū ministrisint.  
p̄torū aut̄ inferiorer sunt.  
Accipiant aut̄ secundū ordinem  
post p̄torū dante eis. Autē p̄r-  
aut p̄tor. sed necesse derelētis per-  
mit titut in medio p̄torū  
extra canonem. etenim  
extra ordine quod sit.  
Si quis uero noluerit oboe-  
dire post hec statuta prua-  
bitur de loco codiaconi.

**DE PAULIANISTIS ET DEDICACIO NISSIS**

**xviii** **P**AULIANISTIS QUI  
refugunt acatholica &  
apostolica & cetera decre-  
ta om̄nino rebap-  
tizari. si quis uitem  
preferente tempore  
in clerico fuerint  
constituti.  
si quidem in  
libatis sibi  
inexpensibiles

fuerint inueniti. perma-  
nus impositionem xp̄i ecclē  
catholice ordinandierum  
in ordine clericorum.

**S**i uero discussio eos inimus id  
neos inuenient deponentes  
conuenit & sint in ordine lu-  
corum. Similiter aut̄ &  
diaconi & de omnibus hinc  
quimeodam canone uenient  
eisdem forma seruabitur.  
Al enim inus aut̄ & diaconi  
sac̄ que in sessimales sunt con-  
stitute. q̄mneque permanens  
impositionem sunt ordinati.  
Omnino in talibus casis op̄er-  
at dinumerari.

**DEFLECTENDOGE NY**

**xviii** **Q**OM SUNT QUIDAM qui

**Q**die dominico flectunt  
genū. & impente costen dieb.  
placuit sēm & magnus se-  
nodo. cunctorū monnikbus  
lo eiū constatter & consenti-  
enter. stanter dimorare  
debet.

**N**E SER LIUS AUT CONDICI  
NALLIS CLERICUS ORDINetur

**xx** **H**oc placuit ut. si quis  
subdiaconus aut diaconus aut  
p̄tor uel p̄tor fuerit ordinatus  
in his personis sine glatius

epi qui hoc fecerit punitus  
vindicta peculium qui hordinatus est  
restituat dno huius clericus et omni  
deponatur. & si sedis inter  
ueniente illud tantum obseruantur  
dum sit ut liber in lita ecclie  
alegans placuit

**UT PBR ANTE XXX ETATIS  
SUE ANNULAI NON ORDINETUR.**

**xxi** **Quicquid sit proba**  
belis arte sed obseruetur:  
ad premitum tempus. dñs enim  
trigesimo anno baptizatus est  
& huic predicavit. & lectum  
placuit.

**UT PRESBITER. DIAC. AUT  
SUBDICONUS AUT QUOLIBET  
CLERICUS NON PERGAT  
IN CONSULTO EPISCOPO POSUO  
CUIUS QUAESTIONE PROVIN  
CIAE.**

**xxii** **Sicut itaque ep̄ps**  
nisi ad metropolitam uniforma  
tam supererit neque ep̄ps detrahatur  
mare suscipi. nisi ex eorum  
cirrographa subtar offendentur.  
sive romanus fuerit suffi  
ciat solus metropolitani  
formata. & lectum placuit.

**DE ORDINE CLERICORUM**

**ET ULTA**

**xxiii** **Lectores usque ad**

unus pubertatis legant. &  
nisi cum usum eruditus  
scriptum diuinis clericis  
iam examinati ordinentur. ne  
que edendi uel uiuendi cui  
sunt abernar clericis ungre  
diantur nisi peregrinatio  
nisi necessitate cautus apo  
culo inimicorum ecclie  
& lectum placuit

### EXPLICIT CAPITULA

**NICAENI CONCILI ET DECRETA  
ET SUB SCRIPSERUNT**

**AUTEM UNIIVERSI EPISCOPI  
QUI IBIDEM FUERUNT  
NUMERO. CCC XVIII.**

**QUINNALIO LIBRO SIN  
GULORUM NON UNA DESIG  
NANTUR**

**SI USQPS SC̄  
CORDUBENSIR  
CIUITATIS. PRO  
VINCIE SPANIE.  
Dicit. Ita credo  
scut superius scriptum est.**

**VICTOR ET VINCENTIUS  
PTM URBI ROME SUBSCMPERUNT.**

**PROVINIE EGYPTI**

Alexander. alexandrie  
magno.

Alfo cration. Alfonson

A clamantius. crmon.

**A DOMINICUS**

A liberon.  
P hrippus.  
P oramon.  
S ecundos.  
D olores.  
G uor.  
A nthiochor.  
T iberos.

**PROVINCIÆ THEBAIDE.**

A thar.  
Z ophtlos.  
S amapion.  
S ecundus.  
T ibis.

**PROVINCIÆ PALESTINÆ**

M acrinus.  
G ermanus.  
M urinus.  
G imos.  
E uobius.  
S abinus.  
L onginus.  
P etrus.  
M arinus.  
M aximus.  
P aulinus.  
I anianus.  
H eliodorus.  
L enus.  
S ilianus.  
P etro philos.

ermon

barachu  
panephison  
heraclaus  
pholomedus  
pelurus  
meuthor  
mempheos  
zuchiter

**PROVINCIÆ FENICES**

Antiochus

S elis.

Z enon.  
E mas.  
M ignus.

Theodorus.  
Ellanicos.  
F ilo calus.  
Gregorius.  
M artinus.  
Thadoneos.  
A ntholurus.

**PROVINCIÆ PSAURICÆ**

Eustathius.  
Zenonius.  
Theodorus.  
Alfius.  
Bastianus.  
Elaeinus.  
piperius.  
Ar chelaur.  
Eu frantion.  
Galador.  
Zoilus.  
Bassus.  
Leontius.  
Eustathius.  
Manicus.  
Paulus.  
S irylicus.  
S eleuchus.  
P arus.

gaser

capitolidor

detiro

pholomedos

damasenus

frdonos

tripoleos

paneador

berithu

palmiron

clasto

emiser

artio cen

teleicias

lat dicensis

apamie

refuncos

hieruspoltani

samosatimus

dolicis

balaneos

corepiscopus

gabalon

rehugnatos

lauris sind

areto senus

eprphanus

neocetariensis

cirro

corepiscopus

gitaron

giser  
 capitoloider  
**FENICES**  
 detro  
 photomedor  
 datus censur  
 fridonor  
 tripolar  
 paneido  
 lenthu  
 palimron  
 illiso  
 emiser  
**AEVSAURUS**  
 utcio  
 seleucis  
 lanctum  
 apame  
 refunis  
 hienopolis  
 samosatam  
 dolcas  
 balanios  
 corepsic  
 gabalon  
 zehugnato  
 laurus sind  
 aretosemum  
 epiphant  
 neocassini  
 cirro  
 corepsic  
 gitdaren

Provinciae ARAVIAE  
 Nicomaeus bastion  
 Ceroni philadelphie  
 Germachius libundon  
 Seuerus sedimon  
 Supatoris eratibotoniae  
 Seuerus dreniades

Provinciae MESOPOTAMIAE  
 Ethelioris edesenus  
 Lucubus pestebios  
 Anthioecus resenae  
 Mureus machedonopet

Provinciae PERSIDAE  
 Ichniss persicior

Provinciae CILICIAE  
 Theodorus tarsensis  
 Alpius epifanius  
 Narcissus nerododus  
 Morissi catalalon  
 Nicessi clauacor  
 Eodemus corepor  
 Paulinus adlon  
 Macedonius manastor  
 Tarcundimuntos egeon  
 Esius illeandinasincur  
 Narcissus menopolis

Provinciae CAPPADOCIAE  
 Leontius ceramensis  
 Fuscius tiamo  
 Eastrus colomis  
 Timotheos cubistrem

Helpidius cummuis  
 Gorgonius corepsic  
 Stephanus corepsic  
 Rodon corepsic  
 Thefanus corepsic  
**Provinciae ARMENIAE MINORIS**  
 Eulogius sebastensis  
 Euthius satalon

**Provinciae ARMENIAE MAIORI**  
 Arsatius soliton  
 Aceres diospontu  
 Euthicius amasias  
 Helpidius edesion  
 Ernelius zelon  
 Helpidius cummuis  
**PONTU POLE MONIAE**  
 Longinus neocesariensis  
 Domines tripeiwstis  
 Stratofilus pitiumtis

**Provinciae PLATAGONIAE**  
 Filadelphus pompeiuspol  
 Petronius ionopolis  
 Eupsecius mithridates

**GALATIAE**  
 Pancamus & marcus anemans  
 Dicasius tisias  
 Erechoreus plamaton  
 Gorgonius cinon  
 Filadelphus iulipolis

**Provinciae ASIE**  
 Theomas erizensis  
 Menofantes ephesenus  
 Orion arliu

Eutichius. Informis

Mitter. Hypopton

Marinus. cluellespontenus

Paulus. amas

**L Y O G I A S**

Arthemidorus. sardon

Soron. traxiron

Thomatus. philadelphus

Polygon. bareus

Agogior. tripolitanus

Florentinus. antiquitas

Marcus. stundum

**PROVINCIAE FRIGIAE**

Nunc chius. lauchensis

Flaccus. sandus

Procopius. sinodo

Dristicos. azanon

Athenodorus. dorileu

Paulus. apamenus

Eugenius. eugurplus

Flaccus. hieropolitanus

**PROVINCIAE PISIDIAS.**

Eulalius. iconiu

Telamichus. adrianopolitanus

Eutichius. seleutichus

Manios. sine non

Larsius. apamenus

Patricius. ablader

Selicupus. metropolitanus

Acomedius. panon

Eraclius. bareos

**PROVINCIAE LYCIAS.**

Eudemus. patharon

**PROVINCIAE PAUHLA VII.**

Gallidicus. pergor

Euresius. termussus

Teudicus. se urban

Dommus. aspendu

Quintianus. seleucias

Patricius. maximianopet

Afridius. magidon

**PROVINCIAE NESON.**

Eustonius. rodu

Melifron. cho

Stratetus. lammu

Alpadoros. magdon

**PROVINCIAE ISALYUE.**

Stephanus. banch

Atheneus. cur-pissu

Eclerius. claudianopet

Aeapnus. seleuchs

Siluanus. metropotis

Phawstus. pane mosticus

Antonius. antiochenus

Nestor. fredron

Eričias. corepiscopos

Cirillus. smannandron

Theodorus. atigaden

Theodorus. corepisc

Anatholius. corepisc

Paulus. Larimentis

Quintus. corepisc

Tiberius. aristron

Aquilus. corepisc

Eusebius. pariche nauris

**CR PRUM**

Cirillus.	papha
S. clarus.	planon
<b>BITHI N.V.</b>	
Eusebius.	nicomediar.
Theognetus.	nichetus
Marius.	calcedonensis
Cirillus.	chua
Eusebius.	prusior
Coronius.	apolloniador
Georgius.	rasiador
Eusebius.	adrianopolitano
Theofanius.	cor episc
Rufus.	ceramensis
Fulalur.	cor episc

**EUROPI**

Pedemor. eradias

**DA CLAS**

Protagoras.	surdicensis
Martur.	metropedita
Istor.	marianopter
Celianor.	metropolit
Alecanor dñi.	thesalonitanus
Dicor.	macedonie
Pistur.	athenensis
Marsur.	bouus
Sextedur.	efestus
Cladianus.	tettalias
Gudion.	strubon
Domnus.	metropolt
Nicheus.	duxias
Theofilius.	guttias
Candor.	bosferon

**INCIPIT QUAM AD ALBUM**

**FORALATAS HERIDEBEANT**

**FACTUM APUD NICEA MO**

**F**ratropolim bithime adie xxviii  
Et iulias. quatenus usque in  
die viii. Et septemb. paulmo  
Juliano subempserunt quest  
apud grecos. xxviii diem sensere.  
dies secundus. alexandri ann

xxxxvi. & du. atticus ep̄s. con  
stantinopolitane dicit. edidit  
canones s̄c̄rum patrum alogrofa  
manu. & ne subemptos. amen.

**C**reare elementa litterarum nume  
ri & un exprimere. Nullus  
quatenus uel grecissimo  
nibus notitiam habet eti  
norat. Neigitur infaciendis  
epistolis canonici quas mons  
latinus formatae appellant  
Aliqua trans falsitatis. temere  
presumereunt. hoc apatrib.  
ccc xviii. niceon congregato  
saluberrime inuentū & consti  
tutū. & formate epistole.  
hanc calculationis seu sub pu  
tationis libeerationem. id  
est adsumuntur. in subputatio  
nem. Primo greca elementa  
patris & filii & sp̄ci. hoc est.  
Nota. Id est. praque elementa. oīto  
genarum. septuaginta ducento

simus significatus primum  
numerū. Primum numeron  
petri quoque ap̄t. primalitera  
idest II<sup>o</sup> lox quinumeris oīo  
quā significat eius quā scribit  
ep̄i primalitera cūscribitur  
secunda accipiens. tertia  
littera cūtā quoque de qua  
scribitur. quarta & indicatio  
nēi quicunque est idemponit.  
I dem quisuerit numerū ad  
summatur. atque ita hū  
omnibus grecis litteris que  
ut doximus numerus ap̄pri  
mūtū mūtū ducit. Unanq;  
collecta fuerint summa  
ep̄istolā tenet. hanc quisus  
cepit omnimodo cū cartelare  
quisat. expressu addit. qd  
XCVIII. Preterea sēpuntū  
me p̄stolum & un nonagenā  
rium & nonūm numerū  
qui secundū grecā elementā sig  
nificat. Amen. AMHN.XLVII  
t. nūm numerus nōster nō  
tenetur me p̄stola grecos.  
sed latīnū & planctur quemch  
recta in unūm ter cū ep̄o osio  
Quicquid & unūm p̄tis  
ad p̄mū urbi rōme siluestru  
per nōmen quorum seruant  
gremiū dīcimus. ised

apostolice.

INCIPIT EP̄STOLA DIRECTA  
ASYNODO ROMAEBEATISSIMO PAPÆURBUS nōme cū omnīne

uerentia siluestro ep̄o.

Oīus ep̄i guncie spāne cui  
tatis cordouensis. Latticetus

ep̄i eccl̄e constantinopolitane

&amp; uictor &amp; uincens p̄tis

ordinationis &amp; directionis uia

urbis. &amp; ceteri ep̄i eccl̄e

salutem qm̄ om̄a seruata

&amp; corroborata de hūna

misteria eccl̄e istice utilita

tis que ad rob̄or pertinet &amp; se

eccl̄e catholice &amp; ap̄tice ad

sedem tuam romanam &amp; planu

ta de greco rediuta scribere

conferuntur. Nunc itaque

actarū sedis augmentum &amp;

currimus &amp; roborari. Itaque

censeat ura ap̄tice doctrinā

tocius ura ap̄tice urbi insin

urū que habere concilium

sicut de eccl̄e missione ueritas.

ut firmem urū sc̄imoniū

gradusque fons uel trecentus

ordinationis tue sc̄imoniū

habere regulam qm̄ deca

ditorum tuorum coep̄

acte dicere gradus. uel

foenicis consternere urbi  
qm̄ quicquic constitutumur in con-  
ciliorum precium urbis omnis  
consortio confirmetur.  
O reb̄ beatitudotua p̄muemū  
concilium. DATA. VII. KT.  
nōs. p̄.ulino sc̄ulano  
summis consilibus.

**I**NCEPIT EPISTOLA SILVESTRI  
EPISCOPI AD SYNODUM

**S**ilvester ep̄s sedis A  
postolice & sc̄e catholice re-  
uerentie religionis urb̄is  
rome fratribus & quoep̄is  
qui innicenum concilium  
conuenerunt inde salutem.

Gaudet p̄p̄z̄ benignitatem  
seruare. nam & confirmati  
goq; doctrinę ure chirissima-  
tis misteriū deunitate in-  
nitatis ueritatis dicta & doc-  
trina euangelicasā acce-  
p̄isse gratia. De quo sc̄am  
nationis ueritatem fuisse  
estemansuram que in urim  
nūm q; manere mīsterium.  
meo consenso & rogrāfū  
uel discipulorum meorum  
offerō in urō sc̄o concilio.  
quicquid constituitur num  
p̄.urem dare consumit atq;  
ingremio me simodi parua

propter disciplinam eccl̄e. alle  
guo precepta pp̄i iustorū  
quarbitrios suo que quiduellit  
affirmavit. & eelos pasche pro  
num tubit falliter. utcū quo  
episcopis totius urbis italij exa-  
mine ut uniuersitas sc̄i concilii  
dignet accipere ueritatem.  
& diu inueni or̄p̄ nobis bea-  
titudorū sc̄i concilii. cccxviii.  
ut caritas quem nobis data est  
dñm̄ ih̄xpi seruetur. aug-  
mōntū. DATA. V. KT nouent.  
Accepta. IIII. ID febr. constan-  
tino. VIII. et constantio. IIII.  
con silibus.

**I**NCEPIT CANONES SC̄I SILVESTRI EP̄I.

**D**OMINO CONSTANTINO  
augusto. Eodem tempore  
cum multa nobilitate gau-  
derent. quod constantinus  
esset baptizatus asiluō ep̄o  
urbi nomine & mundatus fu-  
it. Alepra per hunc sacri  
ficium quod accepit ad nō  
ih̄xpo. per silvestrum ep̄m̄  
cepit integrē predicare edn̄m̄  
ih̄mxpm̄. & confiteri eius  
beneficia. Silvester igitur  
ep̄iū congregans frat̄ cum  
p̄bros & quo ep̄o uel diaconi ossuos

ciues romanorū. & quoniam ecclē  
generat filiū curiosum consti-  
tuum. Integrē igitur silvester  
ep̄i uester horum legibus caro  
nōr ecclēstātū cupit. que hūc ei  
non em modum subter idnexum  
constituit. collegit aut̄ amuer-  
sum sēnodum ep̄orum campani-  
lio augusti uel matris eius & peti-  
parire mūrbem romā intermis-  
clomitiū. ut quenam cognō-  
minetur trauans colligit  
utem in gremio sedis sue. cc Lxx  
xiiii. ep̄os. quibus augustus  
uehicula uel a monas omnī loco  
prestare precepit. & alii. celvii.  
ep̄i. si nochoris quoruū erro-  
grafis. & meorum concilio  
declaratur. Et xlvi p̄briū.  
dix. vi. & sub diaconi. vi. Aco-  
litieus concilio facti xlvi.  
exorciste. xxii. lectorer quoꝝ  
presens parenter audebant xx.  
notarii ecclēsie. xiii. quigestus  
martyriū suscipientes ordina-  
ren urabant. horom & liam  
dum uno examine articulositati  
tatis collegere. intermis supra  
distur. trauero ut nemolauox  
presens eudere iiii.

**ET SUB SCRIPTA NOMINA UNI  
VER SORUM DISCOTORUM IN ALIO**

MEMBRANO ADIXA ESSĒ  
ULDENTUR.

**D**um hi oēnes uenis-  
sent insimodū & alii quo-  
rum cirrografus cucurrit  
sopinose ratus & sederū mea de  
spectum. terminarum supra  
dictarū. p̄bri aut̄ romā tdiū  
cleruq; uel gradus a terga epx  
steterunt. Nemo enim sedit  
meode in loco nisi aut̄ ep̄i &  
silvester ep̄i. & pontifex urb  
rome erit enimbi & culpal  
mus qui primum gentilis &  
postea xp̄ianus & prefatus  
urb. Dicit aut̄ silvester ep̄i  
unreuerentissimus rationem  
hanc. Audite frat̄ & quo epi  
alii uersum ordinem ecclae  
romane. qm̄ bonum est ut h̄s  
continuas habeat ecclā uregū  
ecclē non uagietur sed sit firma  
& claudat hostiū proprie-  
tationem & habeat muris  
num. unde expugnabit aduersi-  
mos. Cognitū loquor & quoc  
calistion & uictorion quia  
lētatio suo fecerunt creatura  
creatorem. & libaniū quinque  
& tollentia dicebat. non pauci  
uenire die suorū nec mense  
sed x. kt. mādras custodiri.

Ergo enim sicut lemnemorat in  
urō iudicio commendo sermonē  
ut introducantur huius qui  
dem primo arbitrio calistū  
damnari non roboretur. & a  
men quise calistus ita docuit  
pelugianū ut arbitrios suos sumat  
unum psonā esse trinitatē.  
Non enim quoque patre pa-  
tron. & filiū & spm. Vito  
pnū itaque precipue presul  
relegionis antistitem quinqua  
cerocitate quisquid uelles ad  
firmabit hominibus. & ceteris  
purchale p̄nuntiabit fallace.  
& hoc quod constituit. & kL.  
medias custodiri uno sermonē  
sicut ueritas pertineat censemur.  
& iudicio condamnetur. &  
filiorum mōrū iugitorum  
precurret iustitias condam-  
nandum iustorū ep̄m.  
E tinctro ierunt hi tres utsuo ser-  
mone damnarentur iudicio.  
D ampnū ut autem ippolitum duc  
ualentini uanistam. & calistū  
quisque tollentia separabat  
unitatē. & iustorū ep̄m. qui  
ignorans lione rationem. sub  
arbitris sui. tenuit. ut de  
pelat ueritatem. & presentia  
ep̄mon derumque gradorū

dampnatur. & populum. uictori-  
num. & calustum. & dedicent  
ur athenae theoate & lonnauit  
eos & traurbem suam.

POSTEA AUTEM FECIT GRAN  
DOS IN ALEMUNO SYNODI.

**T**RON PER ADUERSUS  
epm. Non duc aduersus pret.  
Non sibi aduersus duc. Non aco-  
litur aduersus subdiaconum.

Non exorcista aduersus acolitū.  
Non lector aduersus exorcistam.  
Non hostiarū aduersus lectore  
d& accusationem aliqui. Et  
non dñe nabatur ep̄ nisi in locis  
testib⁹. neque presul summus  
ad quemquem iudicatur. qm  
scriptum est. neque discipulus  
super magistrū. p̄tr aut̄. nisi  
in xlvi. testimonii non dñe  
bitur. Diaconus cardinalis  
construtus. nisi xxxvi. non con  
dñe nabatur. Subdiaconus. ac  
litus. exorcista. lector. nisi sicut  
scriptū est. in duo uel tre testi  
monia. filios. & exorcentibus  
ter. & omnino xp̄m predicatoris  
sic latur in ista ueritate.

COMAMONEO UESTRUM CON  
SORTIS MUNIMEN

### III **V**tredditus eccl<sup>e</sup> quart parties fieri. ut quatuor pars

exigatur. habere eccl. relevanda.  
dimidias p̄bri. & duas diaconi cum  
omnibus clero. peregrinos. utē  
& pontifices. omnibus autē ip  
sum pontificem dispensantem  
constituit hunc ordinem. ut  
siquis de clero quod commune  
est transire de hoc mundo. si  
nominem deriuat generositate ha  
beret & consorē quicquid pau  
pertatis habens conferre  
eccl. & exinde quattuor par  
ter fierent sicut supra dictum est.  
**CONSTITUIT ENIM VOCE**  
**CLARA**

III

**S**ILVESTER ep̄s urbis Rome  
ut nemo priorum christinat⁹  
conficeret dicens. qm̄ xp̄  
achristinat⁹ vocabitur. & du  
conis non essent plus parrochi  
ani nisi duo. sc̄am⁹. & diaco  
ni cardinalis uir reueren  
tissimi. VII. Ita tamen ut  
dalmaticas uerentur. &  
pallia lino stria leua eorum  
tegeretur

III

**I**TATAMEN DICEBAT  
SILVESTER VOCE CLARA.

**M**OQVN DAM EPISC  
ur ad subdiacon. usque ad  
lectorē omnes sub  
diti erent diaconali

uiri reuerentissimo infecta  
representes honorant an  
tum pontifici. p̄bri uero  
diacones. subdiacones. acoliti  
exorcista. lector. abbano  
nachus in omnī loco repre  
sentas obsequiū. siue publico.  
siue ingremio ecclētan  
tū pontifici.

**V** **N**ULLUS ALITEM SUBDIA  
CONORUM

**A**D NUPTIAS TRANSIRE  
precipimus nec aliqua  
preuocacione sum  
serit

**VI** **N**ULLUS LECTOR UEL  
HOSTIARIUS uasa sacra  
ta contingat

**VII** **N**ULLUS ACOLITUS UEL  
subdiaconiam conser  
vata apostolo alio porrigit.  
qua aliud est minister. ali  
ud adiutor. nisi uirtutum  
sub portis quod ei imposue  
rit sacerdos suo ore bene  
dictum.

**VIII** **N**ULLUS ETIAM EP̄S  
uirginem sacerdotum &  
pediat benedici nisi eam  
probauerit. Lxxii. anno  
rum esse constitutū ibi  
babitur iudicium pudicitie.

111  
111

111  
111

ut locit. annor quoquerent  
uirum xp̄m. pueritia custo  
dix. in etate uertice introdu  
citur adnuptiar. q̄i uela  
mencipitis ferens non codu  
NULLA STEMATE ALIO

### NA CHORUM

**O**PORTER FIERI NISI  
duo etatis. unor propter  
seuilia. & xxv. unor. am  
euacuta omni sorbore dia  
boli. in beniatisibi mundum  
bar sp̄ser.

### ET SUB SCRIP SERUNT

**S**UPRADICTI EPI ISTUD  
predicante si luestro ep̄o.  
uiro reuerentissimo. sub  
scripsit. ut augustus constan  
tinus cum matresua. elena  
augusta. tunc dedit oratio  
nem. sedens in eodem loco  
& disciserunt.

**XI. LIX XTEMDIE Ne**  
merunt p̄briarii reue  
rentissimi & diaconer &  
epi om̄s. ecclxxiiii. inter  
mas domitianas. quenunc  
triuina. & sedis in eodem loco  
meoden loco. ubi aut fecit  
vii regiones. & diuinitatibus.  
erunt aut diaconi. fabianus. marcus. liberius.

arcidianus. iulius. ordina  
uit & alio duos. prisca  
& theodorū. uniuersus sex  
p̄bros & diaconos. & cleror  
hoc popor erunt. uiluestro  
ep̄o ut eos ordinat. Ibi uit  
intermis hor duo. priscom.  
& theodorum subornauit.  
Non ordinavit aut consecra  
uit eos nisi in gremio basilice  
consecrarentur occulto sermo  
do constituit.

### NULLUS EXALCA PERSONA

## xii. **A**THONORE ACOLOITUS

**A**urque adeputum suble  
uarentur. nisi prius fuisse  
lector annis xxx. Deinde  
unadie exortata. & postea  
accipere bonus sub diaconi  
tur & facere in eodem loco  
ordines. accolitos. amos.  
& accipere bonus subdiacone  
natur. & eius subdiaconus  
omos. v. Deinde addiaconatus  
honorem pertingere fixus.  
Rogantibus itaque. xxx p̄bris  
exam. ut essent diaconus  
cardinaler. quia ad primus  
debet constituti. & seruire  
omos. vii.

**Q**UODSIQUID DESIDERET  
ORDINEM.

XIII Presbyteri Ita exige  
Preterit ut vñ annos culto  
clero manu pbareretur dolim  
ne generositas. & consilio  
non expertus predicam ad  
quemquā opīnione clā  
ri. firma. om̄is p̄tri decla  
rarent. & sic ad honorem  
p̄tri accedit. & sicut meo  
dem ordinem annos tres.  
& sic exigit ordinuel dispositio  
uel cur apietatis. ut sc̄tatis.  
& ad honores episcopatus accedit.  
ut om̄is clero petierit or  
dinari ex uno uoto per om̄is  
quoniam gestū sermonibus sil  
uet triepi. nihil opponebat  
sinodus sed magis firmabat  
precepta  
DIXIT AUTEM SIR UESTER

xiii Audite sc̄i et quod ep̄i  
nemo ibi condit quod ei  
uidetur iustitia obiurgare  
RESPONDERUNT OMNES EPI  
XV Edixerunt clamant  
ter om̄is p̄tors & cleror. ui  
cit iustitia. Ep̄i etenim  
discedit. qm̄ nob̄ nihil audi  
citur in opīnione dictorū  
qm̄ sapientia non est nisi pati  
entia fuerit construita.  
SIR UESTER EP̄I DIXIT.

xvi Quid sapientia non est  
Quis in p̄tientia. quicquid  
sermonem dixero. uestro  
cirrogrifo confirmetur

xvii Nemo enim de penten  
tia nisi xl annos bap  
tū predicatoris date om̄is  
bur infirmis. sicut autem  
sicut ueritus cōmonet  
pusch & pentecosten.

xviii Nemo enim nisi u  
lumen celeste accepit  
per manus sacerdotis primi  
coniugii. ad clericatus hono  
rem accedit.

xviii Nullus clericus  
aduersus Lucas testimo  
num filium dicere pre  
sumat.

xx Nemo enim clericum  
quamlibet in publico au  
mina nisi ecclēsia.

xxi Nemo enim clericus  
aut subdiaconus. aut dia  
conus. aut ep̄i propter  
causa qualibet int̄ē incunau  
qm̄ om̄is curia acruore di  
cur. & immolatione si  
molacrorū. quod si quis cle  
ricus incuria introierit  
in iudicium suscipiat. num  
qui credens acbatronectum

& communione non priuetur  
pp̄t temp̄ turpidum.

**N**EMOENIM QVISQUA  
peccante clericum cede. actin-  
gat. non p̄t. nondū. non ep̄.  
super clericum. uel servitorē  
eccl̄e adcedem perducat. quod  
firmitudine sc̄i & clericis triduo  
priuetur. honore ut penitus  
reuoetur. admittantur eccl̄e

**N**EMOENIM DIACONUS  
aduersus p̄trum offerat crīm.  
quod quis accuseret cum  
grande examinatione accuseret  
detenatur cum eirografo  
suo in communione perpetua  
distingatur. multo enim li-  
borem corrupti crīmenes  
ternunt.

**N**ULLAS PRESBYTER  
achiebus honoris p̄trū sum-  
mat coniugium. ut si quis  
neclito egerit. XII. annos  
eum uibemus priuare honos.

**N**ULLUS HOC TURPIDINE  
p̄tro publice egerit. distū  
sita egerit. dāmetur in  
perpetuum.

**N**EMOENIM IUDICA UIT

PRALAM SEDEM

**Q**OMNES SEDES AD  
primam sedem iustitiae

desiderant temperari. Neque  
ab omni clero neque ab omni  
populo uide uicibus arbitrii  
subscripserunt. ccclxxxiii  
ep̄i. & xlvi. p̄tri. et v. diaconi.  
& duos sequentes. & Augustinus  
constatius. & Mater eius  
helena. & fuit canonizata hanc.

S. Iulianus ep̄i in Iherusalem &  
omnibus ep̄is dispersus. utū  
inter mas trauias. tertio lib.  
iubat. Domine constantino  
augusto. IIII. & prisco con-  
sulibus

## **I**N CIPIT CONSTITUTA CA- NONICUM AN QUI RATA NENSU ET TITULI

- I D eptis qui immolauerant  
& postea iterum certauerunt.
- II D ediaconos qui immolauerent  
& postea relutatis sunt.
- III D ebris qui fugienter tempore  
persecutione comprehensi  
sunt. & delatus qui similes  
necessitatis incederint.
- IV D ebris qui sacrificare coacti sunt  
& qui ascenderint tempora  
inuesti lugubri. & re cum  
benter inter alios manduca-  
uerunt flentes.
- V D ebris qui ministratio cesserunt.
- VI D ebris qui cum festis diebus paga-

- norum coniunctis intercuerunt  
**vii** De his qui secundo & tertio sacra  
ficauerunt  
**viii** De his qui non solum a se de domini  
ca deuauerunt sed & alii per  
suaderunt  
**viii** De diacones quicunq; ordinantur  
improba ordinatione p[ro]fessatione  
dicentes uelle rebabere incorer  
**x** De his p[ro]ponatas puellar[um] & adulter  
ripias  
**xi** De his qui post baptismū sacrificia  
uerunt  
**xii** De euangelior[um] episcoporum  
**xiii** De his qui in clerico sunt presbiteri  
uel diaconi  
**xiv** Si qua dereliquerit eccl[esi]a cum episc[ope]o  
non est p[ro]pterea ueniderunt  
**xv** In hoc titulo greci auerbasunt  
de his qui in rationabiliter cu[m]  
pecoribus fornicantur  
**xvi** De his qui in pecudis aut in mas  
culis aut in lym p[ro]trefactis sunt  
uit ac tenet hoc latro tabescunt  
**xvii** Deepor qui suscepimus sunt in  
sua dioecese inquisuerunt de  
nominati  
**xviii** De his qui in virginitate polliciti  
preuaricatis sunt p[ro]fessione  
contempta  
**xix** Si quem adulterium commiserint  
**xx** De mulieris que fornicavitur
- & partos eius negant  
**xxi** De his qui uoluntate homini  
dum fecerunt  
**xxii** De his qui non uoluntate etosu  
homicidium perpetrauerunt  
**xxiii** De his qui uiguria suspicua et  
diuinatione quilibet secundu[m]  
more gentium obserbant  
**xxiv** Si quis p[ro]mam habens sororatu[m]  
sororis sint ualent violentu[m]  
**xxv** De his qui in penitentiā in min  
firmitate petit  
**xxvi** Penitenter qui in minfirmitate  
iustitiam acceperunt.

## IN CIP CANONES

### ANQVIRANI

### CONCILII

### STICANONES PRIORES

quidem sunt nomen cionib[us]:  
 sed tamen nomen primarie  
 ceptisunt propter ultima  
 tem scilicet magni concilii que  
 futurum est in nuncio. Conspic  
 uerbo anguillanti uentum  
 fuisse. murellus anguilla  
 nus. uitalis. virtiochenus. fa  
 delius. uetus. politanus. sed  
 u. telonensis. munecus. lau  
 decinus. murellus. merodensis.

lupus tar-sensis. basilis  
amoenus. euclous nocom  
dienis. petrus iconomener.  
igrocola ceramener. epidu  
rus pergamener. serjanus  
anthrochie pisdie statuta  
sunt. abeis qui infra scrip  
ta sunt

**PRESBYTERI QUI IMA  
LAUERUNT ET POSTEA  
ITERUM CERTAINI E  
RUNT.**

I **S**i hoc ipsum exfide et  
non aliquo argumento sibi  
magis preparaverint egerunt  
itterum tenem viderentur  
liber go ex fidelitatis sunt &  
non ex condensu ad oratione  
tione ut operentur ipse  
cerunt. horum placuit honore  
quidem sedis proprie retinere  
offerre aut illis. & sermonem  
ad populum. aut aliquibus  
officii funginon licet.  
**DEDIA CONIBUS QUI IMA  
LAUERUNT ET POSTEA  
RELUCTATI SUNT.**

II **D**IACONES SIMILITER  
quoniam mola uerunt postea  
autem reluctatissim quidem  
honorem habere oportet.  
certare uero debent. ab omni

misterio. ita ut ne copiam  
neccalicem offerant. nec  
nuntiant nisi forte aliquipos  
conferant labore eorum.  
schamillitatis & mansuetudi  
nis duoluerint eis. amplius  
aliquid tribuere uel admere  
penit ipsius ergo detinunt po  
testas

III **D**e his qui sufficiente  
pore penitentia conpre  
hensisunt uel a familiaribus  
sauadomesticis traditi uel bona  
spira uniserunt uel susti  
nuerunt colimenta uel & iam  
carceribus inclusisunt & ta  
men clamauerunt se esse christi  
anor. quidam per seueran  
ter uiolentia aditusque per  
dulcent ut manu eorum ad  
prehensas. & uolenter ad trac  
tas super sacrificia imponerent  
ut aliquid polluti cibi necessaria  
tenimus susciperesant quo ad  
illorum claus per seuerantibus in  
fidei christi amore uocis erortibus.  
liber go quodimes in multis aliis  
gentibus contigit. si luctu  
& merore animi ueruante  
referre demonstra ut ipsoq;  
umili per bonam conuictio  
nem habita. ad ita incidentes

dolore. Sed quod mutato alio  
sunt doceant hos tamquam  
hos in cultu ad communionē  
non ueterari. si autē iampuatis sint  
ab aliis quibus cōmunionem ma-  
ioris diligenter & inquisitionis  
causa aut per aliquorum ug-  
norātiā fractim recipi oport-  
tere. hoc autē obseruare con-  
uenit ut de clericis & de com-  
bus laicis debeant obseruare.

P erquisitum est uerū si iam  
hōc possunt laicos sane qui  
insimilis necessitatibus in-  
ciderunt in clero catus or-  
dinem promoueri. pla-  
cut ergo & hostianum  
nulli peccata uerunt. maxime  
sios pueris uitacommodē &  
adordinationem recipi placuit.  
**D E H I S Q U I S A C R I F I C A R E C O A C-**  
**T I S U N T S E D E T I A M E T D E H I S**  
**Q U I N T E M P L I S I D O L O R U M**  
**C A E N A U E B U N T**

III **S**i quis eorum cum hō-  
biu cultior ad tempora per-  
duti sunt atque ibi adhuc  
preciosa se uestimentata  
cne participer factisunt  
idolorum indifferenter su-  
mentes om̄a que fuerint ad  
posita. placuisse inter audi-

enter uno anno confitui-  
tribus autē alius amur agere  
penitentiā. sed hec pro tri-  
ennio per biennium tantummo-  
do orationē cōmunicare.  
tertio autē anno reconciliū  
sacramētis. quo quotātū  
ascenderunt templa iuste  
lugubri & recumbenterint  
alios manducauerunt flent.  
Si compleuerint penitentię.  
triennium tempore sine obli-  
tione recipiantur. si autē per-  
duti ad templam non mandu-  
cauerunt uienniō manent  
in penitentiā. tertiouero  
anno cōmunicent sed sine  
oblatione ut dictionis est  
perfectionem. quartuero  
tempore consequuntur penit-  
entiā. ut nichil ibere pīpicien-  
tiam. Oportet ut perfectam  
singularem conversationem  
normam regulamque conver-  
sationis attribuat. id est  
humanus agens scđm utero-  
dum tempus alicui breuiari.  
autē tam plenus quadco-  
rektionem necessariorum uide-  
rit addere. Discutitur autē  
omniū horū & precedens utra  
sposterior & ita in ea esset.

dotalis humanitas moderetur.  
DE HIS QUIL MINIS TATUM ACES  
SERUNT AUT ABLATIONE BO  
NORUM ET TRANSPORTATIONIS  
TENE DETERITIS A HOC ERRA  
UERUNT ET HUNC USQUE NEQ;  
CONVERSIS LUNT.

**V.** **M**odo autem tempore  
huiusmodi se obtulerunt  
conuersationis sue consilium  
cipienter placitorumque  
ad magnū diem inter audienc  
ter suscipi ac penitentium  
igere trienniū. & postduor  
aliorum sine oblatione  
communicare. Et ad eum  
sex annis perfectis ad perfec  
tū peruenire. quod si aliqui  
ante hoc concilio suscepserint  
aut penitentia ex illo tempo  
mis imputabitur. Initus sexti  
anni constitui. quod sic uero  
quodlibet mortis periculum  
aut exegritudine aut exqua  
libet causa contingit subdi  
finitione statuta his communio  
propter uaticū suum nonne  
gabatur. & sicut ualuerit  
sexiennium tempus excepti  
nitendi  
DE HIS QUICUM FESTIS DIEBUS  
PAGA NORUM IN REAMOTIS

FORUM LOCIS CONSUENS  
INTERFUE RUNT.

**VI.** **E**T SVAS NIBI LOMINUS epu  
lar ibidem parauerunt atq;  
comederunt. placuit ut post  
trienniū penitentia suscipiantur.  
I tamen utrumcū oblatione  
recipiendisunt. an a solacō mu  
nione admittidebant. unus  
quisque eporiū examinat uite  
eorum preterit & presentis  
habita consideratione  
DE HIS QUI SECUNDO ET TERTIO  
SACRIFICA UERUNT.

**VII.** **P**ER UIO COACTI. QUXUAE.  
omnis ad penitentiū sed subnec  
tant. Duobus autem aliis omnis  
sine oblatione communicent.  
septimo uero. uno perfectionē  
receptum communionis.  
DE HIS QUIN NON SOLUM A IDE  
DOMINICA DEU LAUERUNT  
SET ET ALIIS PERSUA SERUNT.

**VIII.** **Q**uod quod autem non solum  
ipsi scide dominica deu lauerū  
sed in se recesserunt & iam ma  
lios & fratribus persuaserunt.  
& rei factisunt persuasionis  
li per triennium quidem locū.  
inter cete cum mor habeantur.  
per alium autē secundum pen  
tentiam recipiunt locum.

alio uero anno. id est ac sine  
communione recipiant. aut  
completo decimo perfectione  
fruatur. In eo autem tempore  
Si am uite eorum & conuersatio  
con sideranda est.

**DLACONI QUILCUM ORDINAN  
TUR**

**VIII** **S**um ipsa ordinatione praesta-  
ti sunt dicentes uelle scha-  
bere uxores neque posse con-  
tinere. Episcopi adnuptias  
conuenerint maneant in  
ministerio. proprieati quod  
a bis episcopi licentia dederit. quicquid  
sunt tacuerunt & suscepserunt  
manus impositionis pectorum con-  
tinentia & postea adnuptias  
conuenerint ministerio cessa-  
re debebunt

**DEDICONSATIS PUELLAS ET POS  
TE LABORIUS RAPTAS.**

**X** **P**lacuit erui ethi reddi  
qui bus fuerant ante disponi-  
tate. Si am uite araptoribus  
floreum pudoris. omnis se  
constiterit  
**DE EIS QUILANTE BAPTISIUM  
SACRIFICAUERUNT ET POSTEA  
BAPTISIUM CONSEQUITISUNT**

**XI** **P**lacuit ad ordinacionem  
promoueri tamquam abom-

ni criminis labaci salutare  
sacificatione purgatus.

**LICARIUS EPISCOPO RUM**

**XII** **Q**uod greci chor ep̄s di-  
cunt non licere p̄bros uel  
diaco ordinare. sed nec byz-  
antines sine ep̄i precepum  
amplius. aliquid impetrare.  
uel sine autoritate litterarū  
eius munia quoque parochia  
aliquid agere.

**DE HIS QUINCEROSUNT.**

**XIII** **P**erbi uel diaconi. etales  
timenter ac carnalibus placuer-  
it eas contingere quidem si  
sic uoluerit. ab his considerando  
abstineat quod sit tantum eas  
abominabilis iudicauerint.  
ut ne colera que cum carnis  
co cunctur. est non enim commoda  
da tamquam consentientes  
huius regule cessare oportet  
ministerio & ordinatio. ut non eas  
tamquam immundus contemp-  
nabit. Contra ergo tamquamibus  
quidem si abstineat uolent hab-  
uit potestatem. Statim ut  
sequendo cum cleribus co cunctur  
eadem tamquam carnis polluta  
non iudicent. sed debet ad eam  
actum est quamvis ac nimis  
temperent. sequitur uerba hanc

conci-

regulam admontus nonobedi-  
ent sedcuntes utdatur non est  
immundus & abominandus  
extimaverit censare debet  
abortionis suo.

**xiii Siqua decretus ecclesie**  
 cum ep̄s non est p̄tri ueniderint  
 placuisse sc̄s contralto.  
 uis eccl̄ia st̄ico reuocari in  
 iudicio aut̄ ep̄i erit constitutū.  
 si tū recipi debet ex canon  
 ne propter se recontigit dis  
 tristarium rerum redditus  
 ampliora summa p̄ accepto  
 p̄tiorē deditis.

**xx De his qui INRATONIBI**  
 lter cum peccatis for  
 nicatisunt aut̄ incestum cu  
 p̄mis sanguinem perpetra  
 runt uel cum masculis sodo  
 mite deprehensisunt in hoc  
 titulo grecū verbalē gesunt.  
 PERITON ALLECEŌS.

ALLENONTON de quoniam Li  
 tine possumus dicere de his  
 qui inrationabiliter uerati  
 sunt siue ueriantur. sensus  
 autem inrationabilitas duplex  
 esse oportet. qui ex subiectis  
 concitatur. aut̄ de his qui cum  
 peccatis corrum mixtisunt  
 aut̄ more peccatum inceſta

cum p̄ pinguis sanguine com  
 mixtisunt. quodquod igitur  
 ante uicerūm etatis sue domi  
 talē crimen amiserunt xx  
 viiios impenitentia excusat  
 communione orationum tan  
 tum modo consequantur. &  
 quinquennio altera in hac ore  
 tionum communione perduran  
 ter. tumdemū oblationem si  
 cramenta percipiunt. discutiat  
 uitem & uita eorum qui fuerit  
 tempore penitentie. & ita hanc  
 humanitate consequantur.  
 Q uod si quis perseverantiam ab  
 usus uocis hōc crimine ad agendam  
 penitentiam. pluviore tempore  
 subcumbunt. Id est uicerūm  
 amorum etate & uxorer haben  
 tes in hoc crimine inciderint xxx  
 annorum penitentiam. Utam  
 communionem orationum ad  
 mittuntur. In qua communione  
 altero quinquennio perduranter  
 plenam communionem cum obla  
 tione suscipiantur. quod si aliquis  
 & uxorer habenter quinquagesi  
 num etatis sue anno in hoc crimi  
 ne platisint ad exitum uitesue  
 communionem tantummore extat  
 qui conuenierant iniuncto noce  
 curie.

**xxvi** **E**or quin rationaliter conuersati  
nonsolum legius crimine, cuius sit  
modi, factus sedalior isto sae morbo  
repletus, placuit ut inter eos oratione  
qui tempestate iustantur, id est qui  
ab eis spū uocatur immundo, quia  
nobis inter gumenos appellatur.

**xxvii** **S**i q̄ ep̄i suscep̄t non sunt audire esse  
in qua fuerant denominati, & uo  
luerint alias occupare & cum facete  
ep̄i quos ibi uenerint seditiones  
scertando aduersari eos, hoc placuit  
segregari oportet, quod si uolunt  
in p̄tui ordine insecta ubi prius fue  
rant tanquam p̄tui se derenon  
pelluntur p̄pria dignitate, quod  
si dicitur ibi seditiones cogitare pro  
bantur ep̄i ibidem constituti, segre  
gari eos necesse est, & nihilominus  
dignitatem p̄tui priuari.

**xxviii** **Q**uodquod in genitacē pollicit p̄  
uari cōsūrunt professione contemp  
ta interdicimus, qui ad secundas  
nuptias transierant habere deb  
erunt. Virgines enim puellas que  
tanquam sorores cum nullis uis  
habitare uolunt habeorunt con  
sortio plibemus.

**xxix** **S**i quis adulterium commis̄erit vii.  
annis penitentia cōpletis per  
seditionem redicitur secundum pristi  
nos grados.

**xx** **M**ulieres vero qui formicantur  
& par tossois negant sed illis  
que agunt secundum utero con  
cepto exortant. Antiqua qui  
den definitio usque ad extē  
uite eis ab eccl. remouit. hu  
manus aut nunc definitus  
ut h̄ detem amis tempus pen  
tentie tribuatur.

**xxi** **Q**ui uoluntarie homicidium  
fecerit ad penitentia quidem  
se iugiter summittant, certa  
extum autem perfectionem  
ideat ut communis p̄ gradus  
nihil habentur.

**xxii** **E**or uero quoniam uoluntate sed  
casum homicidium perpetravit  
prius quidem regulas,  
post vii. annorum penitentia  
communiori sociabuntur se  
cundum gradus constitutos.  
Hec uero humor definiit  
quinquenniū tempus, id tribuit

**xxiii** **S**i quis auguria, iuspiciaque  
sive omnia ueldiuinationes  
qua libet secundum amorem  
gentium obseruant aut in  
depositiones huiusmodi homi  
nos introducant iniquitatē  
dis aliqua ut te maleficia, ut  
indomissus latraret confessi  
poenitentiam quinquennio

upart secundum regularis  
antiquas constitutas

**xxiiii** **S**i quis sponsam habens sacerdotem  
eius forsitan intulerit uno  
lontanum quimbererit tam  
quam sue. hanc uic decepta  
uocore duxerit despontiam  
illauerit quecumque sit.

sifor tenetem sibi intulerit  
omni huius factum cuius con-  
fessi sunt. ex animis impententia  
redigantur sed canonice con-  
secratos

**xxv** **H**is qui penitentiam in infirmitate  
petit si casum dum ad eum  
sacerdos in uirtutem uenit oppres-  
sus in infirmitate obmutuerit  
uel infrenes uerborum fuerit.  
dene testimonium quem au-  
diuerit & accipiat peniten-  
tia. & si continuo creditur mo-  
ritur re concilietur perma-  
num impositionum & infundan-  
tia orietur eucharistia & si  
super uenient avoneatur si  
pradicti testibus petitionis  
sue factum & subclatur  
statutis penitentie. quam  
diuicer dos qui penitentiam  
det probauerit

**xvi** **P**enitenter quin in firmitate  
piatricum eucharisti. si acci-

perint non se credant absolvitor  
sinemanus impositionis sisuper  
uixerint

### EXPLICIUNT CANONES AN QUI RITANI

### THEMINCIUNT NEOCESARIENSE SYNODO DECAPITULA.

- I Deptris qui uxores acceperunt  
& formicatisunt
- II Demulielibus quiduo beafra  
tribus nupserit. uel patre ciblio
- III Debilis qui plures uxores educunt
- IV Si quis concupit muliere concipi  
tu eius desiderium habeat
- V Decate cum suis Lapsis
- VI Depregnantibus qui a porto  
eis lapitari quando uolunt.
- VII Deptris ut coniugium secundum  
nuptiarum intercessione debent
- VIII Debilis qui adulterio mulieribus  
sociantur
- IX Deptris qui ante ordinem peccauit  
& postea confitentur
- X Deduconor similiter
- XI Deptri ante xxx uinorum etiam  
sue non ordinetur
- XII Debilis qui in gratitudine bapti-  
zatur
- XIII Deptris parrochie
- XIV Den numero duconorum

### EXPLICIUNT CAPITULA

# INCIPVNT SV NODVM NEO CESARIEN SEM

**S**TI CANONES SECUNDUM  
dum in churenensium qui  
inneuererunt eas sunt expositi.  
& superiores sunt inuenientiu-  
lis. xiii. & subscripti sunt con-  
uenientibus eis. & uenerabili-  
bus episcopis marbe et rea-

Vitalis	anthiochenus
Marcellus	anguanus
Atricolarus	cerariensis
Lupus	dechario
Gasilus	amensis
Filadelfius	leopolitanus
Eustolus	nicomediensis
Heraclius	zelonensis
Petrus	iconensis
Ninechius	luvidensis
Sergianus	orthocensis
Epiurinus	pisidensis
Narcissus	pergenis
Leontius	neothianensis
Longinus	diaconicensis
Amsion	afius
Erminius	celaon

Accuerunt hec quae infra  
scripta sunt

**P**ro quis ex ore ducunt ab  
ordine illo deponere quod  
siformicatur fuerit uel adul-  
terium commiserit extra  
eptione abicietur. & ponen-  
ti in uero inter laicos redi-  
gopote.

**M**ulier si uobis tribus  
nuptiis uel patre pater  
cum filio abice debere usque  
addi ammorti. sed propter  
humanitatem in extremis  
suis sacramentis reconciliu-  
m oportet. ita tamen ut si  
fortitudo recuperauerit  
matrimonio solito ad pen-  
tentiam admittatur. quod  
si defuncta fuerit mulier in  
huic modi consortium con-  
stituta difficulterent pen-  
tentiam remanentique  
sententiam quam uiror. ut  
mulier et tenere debent.

**D**e his qui sunt e quenter uxori  
ducunt. & his qui sunt in uobis  
tempore quidem quoddam consti-  
tutum est obserbabitur. Con-  
ueniatio autem & fides eorum  
tempus abbreviavit.

**S**i quis concupit amulierem suam

concupitus eius desiderium  
habeant non aut subsequatur  
effector. manifestum est hunc  
fuisse per diuinam grandis  
liberatum.

**V** **C**athecuminius id est auditor  
quingreditur eccl. on.  
& stat cunctis cathecuminiis  
si peccare fuerint usus si  
genitissa auchatur uer-  
bum sicut abstine. ut ab illo  
peccato quodcumque perdu-  
rat omnino debere abici.

**VI** **D**e pregnariibus qm oportet  
ad baptizare quando ou-  
lunt nihileum sacramento  
commune est pariture. &  
illud quod de tero eius fuerit  
editum quia unius caususque  
in illa confessione liberi utri-  
bus declaratur.

**VII** **P**rimum coniugium secunda  
non debet remaxime cum  
petitur secundum nuptius  
penitentium tribuere.  
quis ergo est pbr qui propter  
coniugium illis consentit  
nuptius.

**VIII** **S**ic uer exor adulterium  
commisit lucus fuerit con-  
patur. iste ad ministerium

ecclesiasticū admitti penitit  
non debet. quodcumque clericatu  
cum constituto adulterio  
dator repudio dimittere eum  
debet. si uero retinere eius  
consortium uoluerit non po-  
test suscepto ministerio perfici.

**VIII** **Q**ui admisit corporale pec-  
catum & hic postea pbr ordi-  
naturo est si confessus fuerit  
quod ante ordinationem peccata  
ut non quidem offerat. in viet  
aut malus officio. propter  
eius studiis utilitatem. nuncce  
tertia peccata censuerunt. pluri-  
morum ordinationem praeueni-  
dicerunt permanuum inpositio-  
nem possedimitti. quod si de his  
non fuerit preconfessus quod  
potuerit manifeste comunicari  
huc ipsi dñe potestas est per-  
mittenda.

**X** **S**imiliter & diaconi sine eadem  
missa culpa fuerit in uolutus:  
ipse. ministerio cohibetur.

**XI** **P**tr. ante xxx annos latet  
sue non ordinetur quia uisit  
probabilis urte sed obserua-  
usque ad prefinitum tempus. dñs  
enim nro mtricesimo anno bap-  
tizatus est & tunc predicauit.

**XII** **S**i quis inegritudine constitutus

fuerit baptizatus p̄tr ordinare  
non debet. non enim sacerdilium  
voluntaria sed ex necessitate m̄  
si forte postea ius ipsius studi &  
fidei p̄t abilius fuerit. authomu  
num caritas cogat.

**XIII** **P**tri qui congregationalis non  
sunt in ecclesia presentibus ep̄p̄  
uelpt̄is ciuitatis offere non  
poterunt neque in eisdem mora  
tionem ut taliter dabunt.  
quod si absenterant ciuitatis  
sacerdotter & fuerit in uitatur  
morationem solus poterit dare  
ep̄i quoque ad exemplum quidem  
& formam illorum septuaginta  
uidentur existere ut cum minis  
tri ut propter studium quod  
erga pauperes exhibe & honorantur.

**XIV** **D**iaconi. vii esse debent. secundum  
dum regulam quaevis magnasit  
ciuitas cui regule auctoritatis  
erit liber istium apostolorum  
informat.

**EXPLICIT SYNODUM NEOCESA  
SARIENSE.**

**I**NCIPIT CAPITULA GANGREN  
SIUAS

- 1 **D**ebit qui ab omnibus nuptias.
- ii **D**ebit qui ab omnibus corne sed.
- iii **D**eservit quidem non contempnunt.
- iv **D**ept̄is qui uxores habuerunt.

- v **D**ebit qui ecclē congregatiōne
- vi **D**ebit qui extra ecclē congregatiōne
- vii **D**e oblationibus ecclē nullū acceſſat
- viii **D**e eaque in pauperib⁹ conseruant
- ix **D**e uirginitate & abstinentiā
- x **D**e electis p̄p̄ nomen uirginatus
- xi **D**ebit qui aperū incident
- xii **D**ebit qui in pallio gloriantur
- xiii **D**e mulierē que uiri uestimentū
- xiv **D**ebit qui denuptis sup̄pet
- xv **D**ebit qui ex cōsuetudine religione  
filiorū relinquit
- xvi **D**ebit qui occasionem religione  
despicunt parentes
- xvii **D**e mulierib⁹ qui etūdient
- xviii **D**ebit qui domino die ieiunant
- xix **D**ebit qui euangelia ecclēsticā continent
- xx **D**ebit qui ab omnibus m̄  
oritū congregatiōne

**H**IC CANONES POST SCAM  
SYNODUM NICENAM EXPO  
SITIS UNT IN GRANGRENSI  
TITULOS. XX.

**INCIPIT SY  
NODVM CAN  
GRENSEM**

**D**ominis honorabilibus consacerdotibus marzenia constitutus Eusebius Olim puer Eulanius Basilus Eu lanius gregorius Paphus Bassus Eugenius Pittimus herader præses. Qui conuenierunt in cangrensem concilium in dñi salutem.

**Q**uoniam conueniens sc̄i s̄inodū deorum incangreniem eccl̄am propter quidam eccl̄asticas necessarias causas inquirendas. & eaq; secundum eustriū gestariorū di noscendā. inueniunt multa fieri indecentia ab his qui hunc eundem eustriū se cutiunt. necessario statuit palam factis omnibus am putare uniuersitatem que ab eo dem in alio cōmisiāunt. Declaratum est enim hōs oī dem nuptias accusare quod nullus in coniugali possum gradum spem habeat apud dñm. Unde si cōmest ut multem mulieres securi re lati propriis viris & cum uxoribus destitutis uncūlū coniugalem dissoluerunt & con

tinerit in profiterentur. quam cum retinere non possunt adulterium commiserunt. Inveniunt enim dissensiones ac separationes dominicas consti tutas. eccl̄as id docere. sed est & traditiones eccl̄asticas. & ea que in eccl̄as aguntur debere contemni. priuatis conuenticulis statutis atque iniunctionem eorum que in domo dī liguntur omnia presumme re celebra. At huc & dum vestibus communib; speciis nouos & unū & similitor habitu. id hū misse primis quoq; fructū oblationē eorum qui si ueterum institutio tribuit sibi & iudicaret. id est rationationem doctrinae tamquam scribē ex offer re debere. ipudicē & intercedis penitentiā uerō id dominis re cedenter & per hunc in usitatu regiones & dominos contemnē. mulierē properū coniunctiū & sui sexi ornatū hinc iustificari. credentes virile habitu usūcepisse pluraq; eorū occasione in religionē tōnsur

genium decorus commis peni  
tur. impunitate. Jejunia que  
vixita predicta contem  
nenda esse debere. Nonnulli  
eorum scilicet cuor carnum  
taminuctus repugnat inde  
mibus conjugatis neoratio  
nis quidem debere cele  
brari persua sive  
intantū ut easdem  
fieri uetus oblatio  
ner quoque indomibus fac  
tissimum communicandion  
eis decernunt. Pbris  
quimatrimonia contra  
serunt sperni deberent nec  
sacmenta que ab eis confi  
ciuntur adtingi locasunt quae  
maritrum uel basili  
car contempnere &  
omnes quilluc conueniunt re  
prehendere. diuter fidel  
quoniam non habent renuntiant  
que possident ipsam apud dñm  
non haberent. Similalia  
que numerari nulliposibile  
est. singulos quoque eorum  
pro arbitrio suo constituere  
unusquisq; eorum pertales in  
stitutiones ab ecclesiastico re  
cederunt. tanquam proprias  
leger ultimes condidisse nec

communis his omnibus &c. a  
sententia est. singularem  
prout uideatur sit libet ad  
accusationem eccl esie miti  
do tamquam unrecto nolis  
uel addidit decretu uel mi  
nuit. propter hoc ergo  
istu est hoc concilio in  
gredi se te habitum cano  
ner istor exponere & quibus  
probantur memorati ex  
tractus esse. quod si perpe  
nitenti um condemnauerit  
hunc etiam male senserunt  
tamquam. uenon bene pro  
lata acceptabiliter sunt  
itaque adeo. singulare que  
debet condamnare si no  
dus credidit exponendi  
quod si quis renuerit he  
que hodie constituta sum  
tamquam hereticus &  
autathematizatus adi  
narus abiciatur. Nent  
notus incommunicatus  
Verum scilicet ab eccl habi  
beatur extorris donec de  
precetur ep̄s. & deum uersis  
que penes eos deprehensa  
arque detulsa sunt prodi  
derunt quidhorum suscep  
int obseruandum.

- I **S**i quis impia accusatione declu  
xerit & mulierem ab omnimodo  
crediderit aut & laicam accusandam  
tamquam non posse conjugatur in  
regnum d' ingredi anathematis.
- II **S**i quis carnem manducantem excede  
cum re legione p' rex sanguine  
s' idolo immolata & suffocata cre  
diderit condannandum tamquam  
se minime habentem quod a man  
duce anathematis.
- III **S**i iusserit alienum occasione  
religionis doceat dominum suum  
debetere conteneret eu' ministe  
rium distruere h' uicem non potest  
ut docuerit cum suo domino  
bona fide & cum omnibus honoris  
ficticia seruire anathematis.
- IV **S**i quis p' tru' coram habuit forte  
discerni quod non habet s' a  
ministrante oblatione qui  
accipere renuerit anathe  
matis.
- V **S**i quis doceat domini contemptu  
bilem esse celebre & congregatio  
ne que mea sunt. anathematis.
- VI **S**i quis excoecet in prouinciam po  
pulus congregans con tenet  
ecclesiasticus sacerdos ip'saq.  
recte ut p' fiducia tu' e' que sunt  
eccl' u' ducent' agere non conue  
nit et p' t'ro' scdm' p' missione
- VII **S**i quis oblationem fructuum uel pri  
mitiar recte d' u'nter u'oluerit ex tra  
eccl' am accipere uel dare p' ter  
conscientiam epi & non magis cu' con  
siliorum de his agendum putauerit  
anathematis.
- VIII **S**i quis dederit uel acciperit fructu  
oblationis atra epi uel quolibet  
ministr' tamquam uel disponit u'nt  
enim bono p' opere & quid est & que  
accept' anathematis.
- IX **S**i quis uirginitatem uel continen  
tia p' fessu' tamqua abominabiles  
nuptias dicat & non solum propri  
hoc quod continentia surgiu  
bonum s' q' propositum est. ana  
thematis.
- X **S**i quis p' prop' d' uirginitatem  
p' fessu' in coniugio positus per ad  
rogationem ut u'perauerit. ana  
thematis.
- XI **S**i quis contendit duxerit agape  
patienter & propri' honor' em' d' n  
frater pauper' conuocanter  
& noluerit communicare uoce  
t'omibus tamquam in nichilium  
quod sit deducens anathematis.
- XII **S**i quis uiror' u'putauerit se p' ro  
posito id est continetie conuenire  
ut pallio u'atur tamquam ex  
u'ltim' habitaculus ut reprehendat

- uel audies alios quicum reverentia bimis  
 utinam nunc ille uere uel commonque  
 miserit. anathematis.  
**xiii** **S**i quumulier hoc pposse utile iudicauit  
 utrumli uere utinam ad hoc uilibet  
 bimis teratur. anathematis.  
**xiv** **S**i quumulier auro derelicto decedere  
 uoluerit solito vinculo conligatis  
 nuptias continendo. anathematis.  
**xv** **S**i quid erelinquerit pprosilios & non  
 coruicit et quod est secundum pietatis  
 necessarium est non prebuerit sed  
 ad occasionem continentie negligendos  
 putauerit. anathematis.  
**xvi** **S**i quis filii parentes maxime deleret  
 seruerint & in occasione cultus hoc  
 iustitiae iudicenter & non potius  
 debitione honoris parentum reddiderint  
 & hec ipsam in his uenerentur quod si  
 delerunt. anathematis.  
**xvii** **Q**uecumq; mulier relegionem iudicari  
 conuenire comitua & nupti auerit  
 quare. duelenientur & memoriam  
 subiectoris illi dedit & coniuncte  
 soluens iuxta subiectoris. anathematis.  
**xviii** **S**i quis iudicari die dominice ieunauerit  
 eis die contemnit. anathematis.  
**xix** **S**i quis certi quimp; presbitoriorum. conte  
 nente preter necessitate corporalem  
 per superbiam ieunia communia id  
 tur ecclie putauerit contumenda  
 perfecti qui usu ad cibaria iudicant

nationem. anathematis.

**xx** **S**i quis per superbiam tamquam pre  
 sedum se existimat conuenit que  
 loca uel basilica scorum artitium sunt  
 uel accusauit uel & cum oblatio  
 ne quas libet celebrorur spes  
 ducere crediderint memoriasq; sive  
 contumendas putauerit. anathematis.

## EX<sup>I</sup> SYNOD CANGR<sup>E</sup>.

### NCIPIVNTT STATVTORVM CARTAGINENS-

- I** De statuta iure concilii obser.
- II** De crimine
- III** De continentia
- IV** De termino patrum non inuident
- V** Nullus clericus senecte
- VI** De crismate uel reconciliatione &  
puellarum consecratione
- VII** De reconciliandi infirmis
- VIII** Nulli criminis & liceat epm. accusare
- IX** De excommunicatis
- X** De his qui audiant & comunicantur  
missis & latere rigere
- XI** De epm. uel pbris. audiendis
- XII** De ordinandis epis
- XIII** De legatu metropolitano & de opti  
uel diaconis audiendis

25

xiii v nulli clericorum licet in publico  
judicare

xv De episcopatibus

xvi v clericis non sint conductores

xvii i abetur lectoris nubere

xviii Clericus quod committit auerit accepere.

xix A mxxx annos nullum prohibebit.

xx D episcopati mauritanie satis

xxi D eordinandi episcopi uel clericorum

xxii v corporibus defunctorum eu-  
charistia non dentur

xxiii v secundo manno concilia sunt

xxiv D accusatis episcopis

xxv D episcopis uel diaconis accusatis

xxvi D econiugia clericorum

xxvii D obreder clericorum

xxviii v episcopi transire non possunt

xxix D scripturis canonice

xxx D continentia & debitis quisacra-  
menta contrelstant

xxxi v nullas romane ecclie distractavit

xxii D episcopis lupis

xxiii D erelipitizans

xxiv D clericiis audienciae & de apellationib.

xxv D ecocommunicatis clericis

xxvi D accusatis

xxvii D obis qui ordinem contemnunt

xxviii v inequus ecclie istius libumancipat.

xxix Non licet episcopi res tituli uenundare.

xl v non licet at episcopo res tituli  
inuadere

# NCIPIT CONSI- TVTA QVEAPVT CARTAGINENIAC- TASVNT

**L**ORIOSISSIMO RUM IO-  
ANNI HONORIO DUO DECIMO &  
GODFTHEODORE OLAUS AUGUSTISSIMUS  
VIII KAL IVN CARTAGINE IN  
CRETA MOBILICE FAVSTI CUM UERELIUS  
PAPI UNA CUM ALBERTINO PRIMUS EDIS  
PRINCIPES NUMIDIE FAUSTINO EPO ECCL  
PONTENTIA VIE PRINCIPES TALE PICENI  
LEGATI ECCLEROMORE. SED & LEGATI  
DUARUM PRINCIPALUM AFRICANI  
M. IDEST NUMIDIANORUM DUARUM  
URZACENE MAURITANIE SINENSIS.  
& MAURITANIE CESARIENSIS. SED &  
IMPOLI & UINCENTIO CULISTANO. FA-  
TUNATIANO NEASPOLITANO. ECCLERI  
EPI PROVINCIIS PROCONIOLARIS. COAM-  
NEON PHILIPPO & CELLOPTRIS.  
EQUELEGATI ROMANE ECCLIE. CUNICON  
REDIBVS STANIBUS DIACONIBUS.

**A**UERELIUS EPISCOPUS. POST DIE PRESTI  
TUTA CONCLUA UT RECORDAMINI  
SIT BEATISSIMI MULTAS FLAGITATA  
SUNT SPECERANTES FRATRIS. QUAM  
AD PRESENTEM SED MEDIUM LEGATI ADUANT.

que gestis necessitate sunt socientur.  
quæderet dñs non de corte con-  
gregationis et us gratias reser-  
mus superest ut eten exempla  
ria memori concilii que nunc ha-  
bemus. et apud eis constituta  
sunt quædam omnia iudecesserit.  
mris eidem, non dum firmaver-  
uet quæ sed in confirmatione per  
omnes clericorum grados suum  
mousque ultimum salubriter  
ordinata sunt in media pce  
ratur. ab amuiso concilio  
distantur pceruntur.

**D**ubius notarii recitauit incen-  
council fidei professio ac isti  
ta stabilibant. & cum recitaret  
fau' dom' ep' plenti potentiae p  
uincie itaie. pecunilegatus  
romane ecclesie dixit. Inuicta  
nobiscum aede apostolica proserip-  
tura aliqui sui mandatis  
natura beatitudine trahende  
seuti & gestis superioribus ore  
minimus hoc est denique cuic  
mbar' ut constituantur & consti-  
tutio eorum & consuetudo quia  
aliqua ordine & carione tenentur  
aliqua consuetudine firmatasunt  
**D**ebit ergo primitus splaceat  
audimuestr' mactemus. expon  
re auctoritate acta vel mactas

in testa cur' nubuntur. Und  
sedem ueneri uicem per scriptum  
uris in primis posse. itaq;  
no' amouisse ipsius honorabile  
papam euidenter claret. li  
ter capitula actionum cum  
sit' tam' gestis. deinceps ergo  
ut superioris dñs. quid uentre  
beatitudinis placeat agere  
debeamus. Veniat ergo cum  
monitorū ipmēdion ut sc̄i  
re possit ut abeat uido quid  
mea contineatur. ut idingu  
Lares pondexatur.

**A**urelius ep' dixit. profera  
tur com'monitorum quod  
fui & concordores nri ut  
nuper alligauerint. & ce  
tera que acta uel agendia sunt  
sub sequuntur. Daniel no  
taris recitauit. comonito  
rium fratris fui' in ep' &  
alii philippo & velloptri  
Zofimus ep' uobis comissa  
negotia non latet. Vixit  
aciuia ibi nmo. qui am  
bi in uobis presentia est  
cum t' aper' agere. maxime  
cum hoc in impossiti libere  
mandatum et uerba cor  
numque implioris firmata  
hunc com'monitorum seruum

I zuen dicitur fit inconcilio  
meeno cum eposum appellacione  
decernit. Placuit ut si epo  
accusatus fuerit. & iudicauerint  
congregatis regionis ipsius  
ad gradus de re ceteris &  
appellare se uidetur cum fuge  
pmt. ad beatissimum eccleromane  
epm. & uoluerint audiri & iusti  
pauuerint iure nove & tu exa  
mon. scriberi his epo dignatur  
quintuaginta & quinque pro un  
ciusunt ut ipsi diligenter em  
requirant & iusta si demuert  
ti definiant. Quod si huius qui  
rogat auctor suu iteru audiri  
& deprecationem suu moueri  
epm romanum ut elater suo  
permittat erit impotestue  
epi quiduellit & quidexim.  
sed si decreuerit mittendose  
qui presentes cu epo iudicent. ha  
bentes auctoritatem eius. aquo  
destinatis omnes arbitrio.  
5 vero crediderit sufficere epo  
ut negotio terminu imponatur.  
facient quod sapientissimo consi  
lioso iudicauerit. & tam ecclares  
**A**lipius epo ecclae carthaginensis le  
gatus puncie numidie dixit.  
**D**e hac superioribus qualiteris  
consilium rescribimus audios.

seruatuos pfitamur quod minimo  
concilio constitutuett. ielucta  
men memores qm cum inspicemus  
grecos & complaria. uissim medicinae  
istalinesio quatinus minime  
muemus. Unde petimus uene  
rationem tuu sic papa aureli ac  
qua hoc auentatum concilium  
cenun cur bedictur esse ecentor  
tino politana aliquo cuius epo.  
tue scitatis mitte redigneris. &  
non solum ab ipso eo fratre nre con  
stantino politano epo. sed & a duxi  
drimi. & antiochenu uenerabiles  
acer de te qui hoc nobis consiliu sub  
stipulatione litterarum uicu di  
rigunt. ut omnini postmodum in  
biquatu autoratur. quoniam ita  
ut si et Faustinus attulit minime  
muemus. isto ostendam paulisper  
seruatuos ut ante dicit donetum  
tegra exemplari muemur pfitam  
Petendum est aut litterarum. & si  
suenas. ab illo ecclae omne epo  
benifatius. ut ipsi quoque digno au  
thorizarat ecclae. & aliquo mire  
tere que ad hanc complaria pre  
dictam concilium quiscum possit  
scripta pferri. **F**uis trius epo  
legatarum romane ecclae. recum  
scitas preuidat ecclae omne.  
si uel de hoc capitulo si uel de aliis. q.

dicere dignatur est frant & corpor  
 m alippur dubius est canonem.  
 Sed hec ipsa ad eum ac beatus sum pugnat  
 non scribere dignemini ut ipse inter  
 gos canonem inquirem cūm scītate  
 de omnibus constitutas tractare possit.  
 Sufficere autē ut ipse beatus sum ep̄  
 ut scītacūm scītas apud h̄i tractat.  
 Ita & ipse inquirat ne contentio int̄  
 ecclesias iudeatur. Sed magis cur  
 tate fraternali deliberare possit ipso  
 resimiente quid melius obseruare  
 debet. **A**urelius ep̄ dicit.  
 dicit. preter ista  
 quæde promissus ac  
 tis necesse est ut sc̄i  
 n̄ reparaturatis litteris  
 sc̄i fratris & conacer  
 dotum ē bonifatio singulaque  
 tristam̄ plenissime intimemus.  
 ergo si omnibus placet prosecutio  
 n̄a ore omnium concordamus.  
 uniuersam concilium respondit.  
 placet **N**ouatus ep̄ legatus in au  
 ritane sc̄i sensi dicit. Nunc me  
 minimus in presentia commōniōne  
 legati & uia dopt̄is uel diaconibus  
 continere qualiter audiri ab ep̄is  
 sur uel a finitimiis debeunt quod  
 inuenient concilio minime legimus.  
 unde hoc ipsūm iubauit sc̄i tanta  
 nobis recitari. **A**urelius ep̄ sic

dicit. recitatur ad eum cum eam  
 hoc quod depositum. **D**ominus  
 notarius recitauit. de appellatio  
 nibus autē clericorū. id est mino  
 rū sc̄i ipsūs sc̄i modicū certa respon  
 so. De quaue quid uerū si credi  
 mus inscrēndā quid taliter dūtū  
**O**sius ep̄ dicit. quid me achrue moue  
 at ne tinerē non lebo. Si p̄ qui  
 for̄ te circundat q̄dē non debet  
 citio. ut a sp̄ere commouetur  
 aduersus p̄t̄m suē diaconiū suū  
 exterminare cū de eccl̄a uoluerit.  
 pudendum est ne innocens dan  
 netur aut perdatur communionē.  
 habet et p̄ se statē eiclus usq̄ im  
 timus inter pellē ut curae uer  
 audierit. & diligenter tractemus  
 quin non op̄or sit in egaui audien  
 tia rogari. & illo ep̄ qui uiste  
 aut in iuste delecti patenter acci  
 piat ut negotiū discutatur.  
 aut p̄betur. reus autē emendat  
 sentia. & cetera. Cumque  
 recitaretur. **A**ugustinus  
 ep̄ eccl̄a p̄ponens p̄mēnu  
 mōche dicit. & hoc nos sc̄i uentures  
 profectum. saluadiligenter  
 inquisitione inuenient. **A**u  
 relius ep̄ dicit. Si hoc tamē  
 numerū curitati placet respon  
 sione formata. Uniuersū concilium

dixit. Omniaque in concilio  
conclito statutasunt placet nobis  
omnibus. Iucundus episcopate  
sufficula legatus punctione uita  
cene dñe. quod statutum non est in  
in ceno concilio uiolari. aquoqua  
nullatenus potest. **F**austinus  
episcopatus ecclie romane dix.  
id huc scilicet professionem scilicet  
uræ. tum scilicet ipsi quam de canon  
fratrum in iucundi aliquamfir  
mire quod non debet. cum  
cum in dubium ipsi monasteri  
pertinet. ergo ut plures non debet  
in iudiciorum ad eum & benemeriti  
longe clero romano episcopum uirum certos  
scribere dignetur. Ut & ipse  
quod dicitur augustinus statuerit  
dignatur est deliberare possit  
utrum maneat. hoc siendum  
sit acre acendum. hoc est de  
appellationibus inferioris  
gradus. Si ergo adhuc indu  
biuimus et de hoc capitulo  
iustum est ut beatus sine sedis  
aplice episcopum informare debet.  
sitamen ad ipsius canonibus  
hoc inueniri possit. **A**urelius  
episcopus dñe. & non quod euangelium  
uræ caritati intimum in  
nunc patrum exemplaria  
statutorum in ceno concilio.

sed & que hic salubriter annis de  
concordibus constituta secundum eiusdem  
conclitiforma uel quoniam anob  
ordinatas sunt recitari. & ges  
ti in scripsi. Omnis concilius dix.  
**E**xemplaria fidei & statutorum ceni  
sine die que ad hunc concilium  
per bettere eis datenit clausum  
decessorum tue scilicet quarti  
fuit cecilius episcopus ad lazarum.  
Sed & que patres exempla sequentes  
hic constiuerunt uel nunc com  
muni tractatu constituimus.  
huges isti ecclastici miseritama  
nebunt. Ita ut superius dictum  
est uenerabilibus urbis archio  
cene. & alexandrinis sed & con  
stantinopolitatis eccliarum episcopis  
scribere uirabem rudo dignetur.  
**V**nde exemplaria uirissima con  
cilii nicensis diligenter sub astripu  
latione litterarum suarum quo  
declarata ueritatem capitula  
que in commonitorio presentis  
sunt & coepit in Faustinus sed  
Neopetri philippus & sellus  
secundum aduleverunt. collecta  
synodo. De hoc in sequenti tra  
tauiimus. ut aut ibidem & re  
pertis viobis firmabuntur.  
aut si non inveniuerint  
silebunt. Daniel notarius

niceni conciliu professionem  
fidei uel eur statuta recitauit  
in concilio africano.

## EXPLICIT

## INCIPIT CANON

### I STATUTA NICENI IN

**N**icenii obseruanda. Aucte  
lione p̄p̄diz. Hecca apud nos  
habentur exemplaria statu  
orum quæ tam patrem & de  
conclio niceno secundetulerint.  
Quæ formâ seruantes eque  
sequuntur constituta firmata  
et obiecto diuinitur.

### DE TRINITATE PREDICANDA

### IV

**V**incensio concilium dicitur  
vero p̄p̄io paracœfessione fidei  
ecclæstica quæ per nos tra  
ditur in hoc certu gloriose.

**P**rimi uis contiendaost. Tunc  
dein uero ordo ecclæsticus sui  
gulorum & consensum omnium  
adstruendor ad coruolos an  
iū aut grāt & coepiscoporum  
nō ron. nū p̄p̄mōrū  
mentes ea profēnēdāsunt  
que ap̄tib⁹ certa dispoſitione  
accēpūt ut om̄i uocis quē  
uīs inservib⁹ considerata reti

nemus. patris & filii  
sp̄scī. unitatem nullanor  
citur habere & differētiam si  
accēdēcimur. ita di p̄p̄ol⁹  
instruamus. Item ab unius  
sp̄scī nū p̄p̄mōrū dictam est.  
Planetic accepimus. sic tenemus.  
sed docemus fidem euangelicam  
cum uerbi doctrina sequentur.

### DE CONTINENTIA

**A**urelius ep̄p̄ dicit cumpreterito  
conclio de continentia & casti  
tatis moderatione tractare ut  
gradus isti tres quicunque tunc  
quada[m] castitatis per conseruatio  
ne adnexuorū ep̄p̄ in qua p̄trū  
& chāc. I explicant ut condēria  
cor. Ante ter uel hanc doce  
ne non & leuitas uel quicunq  
meritis diuersi interiuant con  
seruantes esse in omnibus quo  
possint simpliciter quod ad h̄o  
peſtulant impetrare ut quod  
aptidocuerint & ipsi uuln̄is  
antiquas. nos quoque catholici  
mūr. fauitorū ep̄p̄ ecclæ poti  
tine p̄uincie p̄icni legati rema  
ne ecclæsī. plausu ep̄p̄ p̄t  
diac uel quicunque con  
tractum p̄diorie cui loget  
ab uxoriib⁹ reabilitantur ab  
anniversis ep̄p̄ dictam est. placit

ut omnibus & ab omnibus pudi  
ctus custoditur qualiter fer-  
imus.

### DE TERRIMINOS PATRUM

**A**urelius ep̄d̄z. aurum capi-  
tatis quoniam erū omniū male-  
rum matrem esse nono quidcu-  
bita. p̄inde hibentibus ut meas  
alios tñneris in p̄c. aut per  
premium terminos patrū sta-  
tutus transcedat.

### UT NULLUS CLERICUS SE NERET.

**V**NCOMNNO cuiquā clercorū  
licet de qualibet re ferens ea  
pere quamquam nobelle sub-  
gestionis aquae obturesunt  
uel sub diuerso genore latente  
inspirata nobis forma accipiant  
ceterum de quibz. aperiisse  
duina scriptura sanxit. Non  
ferenda sententia est potius  
sequenda. p̄inde quod in la-  
ci reprehendatur. id multo  
magis debet inderioris p̄iectam  
nare. uniuersum concilium  
dixit. nemo contra profetas  
non contra euangelia fecit  
sine opere mculo.

### DE CHRIS MATE ET RECON- CILIATIONE ET PUELLA RIUM CONGREGATIONE.

**VI** Fortunatus ep̄d̄z. In prece-  
p̄tis concilii statuta monumens  
est. ut christiana uel reconciliatio  
penitentū. ne non & pueellarum  
consecratio aptissimā non fiat. Sigis-  
mūth hemerērit hoc fa cens quid  
deconstitutendum sit. Aurelius  
ep̄d̄z. audiuit dignitatem  
suggestionem fratris coepinī for-  
tunati. quid adhuc dicitur. ab in-  
ueris ep̄z dictum est. Crisine con-  
fessio. & pueellarum consecratio  
aptissimā uel reconciliatio  
quoniam minime licet in  
publicam uita p̄tronon licet.  
hoc omnis place.

### DERECONCILIANDIS IN FIRMIS

**VII** Aurelius ep̄d̄z. si quisquam  
in periculo fuerit constitutus  
et reconciliari edicuntur atque  
petierit. si p̄c absens fuerit  
debet atque p̄tr consolare et p̄m  
& si perditas rem eius precepto  
reconciliare quam debemus.  
Salubri consilio laborare.  
Ab inuersis ep̄z dictum est. pla-  
ca quod scriatura necessarior  
instrue preceptu.

### IN ACCUSATIONE EPISCO- PORUM CRIMINOSI NON DEFERE ADMITTITI.

**VIII** **N**umidius ep̄ misilatoris dicit.  
Pretereunt quā plurimis  
bus uone conuersationis qui exi-  
mant maiores in tui uel ep̄ passim  
usageq. iactuationem pulsando  
debent tam facile admittit contra apicem necesse. Autē  
luis ep̄ dix. placet igitur curatū  
ur ut huius quā aliquibus sceleribus  
inretatur est uocem aduersus  
maiores natum non abeat accusati-  
onē. Ab amierū si ep̄ dicatur est  
sorrimosus est non admittatur.

#### DE EXCOMMUNICATIS

**VIII** **A**ugustinus ep̄ legatus prouin-  
cienum die dixit. hoc sta-  
tiere dignissimi. si quid cor te  
merito facinoruſ suorum ab  
eccl̄a pulsisint. & siue ab alio  
ep̄o. aut p̄tro fuerit incommuni-  
mone suscipit. & si quis puri-  
cum est ormine tenetur ob-  
noxia. Resuigentes suę p̄  
regulare iudicior. ab amierū  
si ep̄ dictū est omnibus placeat.  
**DE HIS QUI EX COMMUNICATI**  
AUDENT FRIGERE ALTARE ET  
SACRIFICARE

**X** **A**lipius ep̄ eccl̄e tatagetinensis  
legatus prouincie numidie  
dix. Nec illud pretermittit  
dixit ut quis forte p̄t ab ep̄

corruptur timore delūperia  
inflatus putauerit separatum  
sacrificium doofferre uel aliud  
erigendum altare contra eccl̄e  
sacram fidem uel disciplinamq.  
crediderit non ex ei impunitur.

**V** alerianus prouincie puncie nu-  
midie dix. necessarie dif̄ ep̄line  
eccl̄ia stice & fidei congruunt  
que fraternit̄ alii p̄fuerint.  
Proinde quidescit uideatur in  
dilectionis p̄ferre. ab amierū  
ep̄ domum est. Si quis p̄t ap-  
posito suo corruptus fuerit debet  
utique apud uincos ep̄os conquiri  
ut ab p̄tēus causa. si posset au-  
diari. haec per ipsius ep̄m reconcili-  
ri quodvis fecerit sed superba  
magis quoddam inflatus sed di-  
cerendum sed ab ep̄i sui commu-  
ni oculerit separatum aliquib.  
scrima faciem sacrificium  
opulerit anathemabatur  
nihilominus & locum admittat  
si querimonia iusta aduersus ep̄m  
non habuerit inquirendum.

#### QUALITER EP̄I P̄BRI FIDIA CONES AUDIANTUR

**XI** **F**elix ep̄ dix. suggero secundum  
sententiam etrum conciliorum  
aut si quis ep̄i quod non optans in-  
venit aliquid incurrat. & si in illa

fuerit ei necessitas ut non pos-  
sit plurimi congregari nem  
crimine remaneat. a. xii.  
epis audiatur. & a. vi. uel vii.  
cum proprio sao epo pte audi-  
tur scribus diaconibus au-  
diatur.

### DEORDINANDIS EPISC

**XII** **A**urelius epis dicit. quid ad hec  
dicta seratas ura. ab uniuersi-  
tate epis dictum est. violenter te-  
terum statuta debere seruari.  
scit. & consilio primo e cuius  
libe pumcie epm tñ facile non  
timere presumunt multicon-  
gregatio pie pñ ordinare. si  
ueronecessitas fuerit tres  
epi in quo cumq; locos sint eius  
precepto ordinare debebunt  
epm. & si quis contra suam pro-  
fessionem uel subscriptionem  
uenerit ipsese ab hoc co[u]  
separauit.

### DIPOLIGATO TRIPOLITANO

#### ETIUDICANDIS PRESBITERIS.

**XIII** **S**ane placuit de tripoli m pp̄t  
in opiam prouincie ut unus epis  
in legationem ueniat & ut p̄t  
ibia quinq; audiatur epis & dia-  
coni tribus ut superius me-  
moratum est p̄ propio epo presi-  
dente.

### UT HUIUSCLERICOS AD IUDICIO

#### PUBLICUM QEHIAIT.

**xiii** **Q**uisquis uero epo p̄ brox &  
diaconorum uel clericorum  
cum infecta fuerit crimen in-  
stitutum uel ciuilis causa ei fue-  
rit commota & relieto ecclae-  
siastico iudicio publicis iudicis  
purgari se uoluerit & iam si pro-  
ipso fuerit prolat a sententia  
locum suum amittat. hoc in  
criminali inciiliuero perdat  
quod euicit. si locum suum opti-  
nere maluerit hoc etiam pla-  
cut ut aquib; cumq; iudicibus  
ecclasiasticos ad alios iudices  
ecclasiasticos abiest maior au-  
toritas fuerit provocatum  
noneis ob sit quorun fuerit uel  
in quo anno iudicasse uel alii  
qua cupiditate aut grāde pra-  
uat. sane & illud si exconsensu  
partium qui electi fuerint iu-  
dices etiam a pauciore numero  
quam constitutum est non licet  
provocari.

### DISPECTACULIS.

**xv** **P**la cur filii sacerdotum  
spectacula secularia non  
tantum non exhibeant sed nec  
expectare erit liceat hoc enim  
xpianis momib; interdictus sit

ut ubi blasphemie sunt omnino  
non accedant.

**UT FRICI NON SINT**

**CONDUCTORES**

**xvi** **E**t ut episcopi diaconi non sint con-  
ductores aut procuratores  
neque nullus turpis negotio & inhones-  
tum uitum querant respite  
re enim debent scriptum esse  
nullus militans dō implicat se  
negotio secularibus.

**IUBENTUR LECTORES**

**HIBERI**

**xvii** **E**t ut lectores cum ad annos pu-  
bertatis uenerint cogantur  
aut uxores ducere aut conti-  
nentiam profiteri.

**CLERICUS QD OTULLEGANT**

**xviii** **V**tc clericus si commoda uerit recipiat  
coniam recipiat eandem specie  
quantum ei debetur accipiat.  
**ANTI XXX ANIS NULLUM**

**INORDINE PROMOURE**

**xix** **E**t ut ante xxx annos etatis dia-  
coni nullus ordinetur neq;  
virgines consecrantur & ut lec-  
tores populum non salarent.

**DEPRIMAT QM AFRITANIE**

**SITIFENSIS**

**xx** **P**rimatum uero proprium  
cum auritanie sitifensis

epi postularent omne concilium  
episcoporum numidie consenti-  
entibus omnib; primatibus ad  
universi episcopatu[m] provinciarum a-  
fricanorum propter longin-  
quitatem itineris nouitatē  
habere permisit cum consi-  
lio cartaginensis facte factum;

**DIFOR DI ANDIS EPIS CLERICIS**

**xxi** **I**tem placuit ut ordinatis episcopis  
uel clericis ut prius placita  
consiliorum intimentur eou[er]o  
auribus ab ordinatoribus suis  
ut si aliquid contra statuta  
concilii fuerit peniteat.

**QTCORPORIBVS DIFGHTOR  
EUCHARISTIA NON HABETUR**

**xxii** **D**ictum enim accipite &  
dite caduera autem nec  
accipere posunt nisi edere  
& nec iam mortuos homines  
baptizari faciat p[ro]p[ter]eignauia.

**QTBIS IN ANNO CONCILIA FIAT**

**xxiii** **P**ro quare confirmandum  
in scas in modo ut secundum n[on]  
na statuta propter causas  
ecclasticas quae pernici-  
plebium sepe ueterescunt sin-  
gulis quib; q[ui] annis concilia  
fiunt ad quodominis prouincia  
quem primates habent de  
concilis suis binos aut quartos

elegerint legatos mittant  
epos congregatos ut conuentu  
integrō plena fieri possit esse  
auctoritas.

### DE ACCUSATIS EPIS

**A**urelius ep̄ dix. si quis ep̄o  
porum accusator ad pri  
mates prouincie ipsius causa  
defeat accusatus nec a com  
munione suspendatur cuori  
men intenditur nisi ad causas  
suam dicendam electorum  
iudicio die statuta litteris suo  
cavas minime occurrit et hoc  
est intraspatum mensis unius  
ex die qua eum litteras accepis  
se constituit quod si aliquis  
vera necessitatis causa proba  
uerit quibus eum occurrere  
non potuisse manifestum sit  
causa suam dicendi intra al  
terum mensem integrā ha  
bitat facultatem verumta  
men diu post mense secundū  
non communicet donec pur  
getur si autem nec ad concilium  
universale annuerat  
riū concurrere voluerit  
ut uelibet causa eius terminet  
ipsius mense damnationis senten  
tiam duxisse iudicetur. tem  
pore sane quonon communicat

ne consuetudine in parochia  
communicet. Accusator autem  
eius sinum quam diobus cause  
dicende defuerit a communione  
non remoueatur si uero  
aliquando defuerit subtraheat  
se restituto in communione ep̄o  
ipsi remoueatur accusator a  
communione. ita tamen ut nec  
ipsi admittatur facultas cause  
per agende si se addi em ocurr  
rere boluisse sed non potuisse  
probauerit illud uero ut cum  
gē receperit in ep̄o iudicio si  
fuerit accusatoris persona cul  
pabilis ad arguendum non ad  
mittatur nisi proprias causas  
nontarne ecclasticas ad se  
rōre uoluerit.

### DE PRIS QDIDĀ ACCUSATIS

**S**i autem p̄bri uel dīac fuerint  
accusati adiuctos sibi ex auctor  
locis proprio ep̄o legitimo  
numero collegarum quos ab eo  
dem accusati petierint id est  
una secum in p̄bri numero aut  
aut ut dīac it ut in ep̄o causam  
discutiant easdem dierum o  
dilationum & a communionone  
remotionum & discussione p  
sonarum inter accusatores &  
eos qui accusantur formarē

uata reliquorum autem de  
rīcorum causas etiam solus pī  
loci cognoscat & finiat.

**DICO HIGGIA CLERICORUM**

**xxxv** **E**t ut filii clericorum in gentilib;  
uel hereticis aut scismaticis  
matrimonio non coniungantur.

**DICO HIGGIA CLERICORUM**

**xxvi** **V**trepiuel quicunq; clericū neor  
qui catholici xpianū non sunt etiā  
si consanguinei fuerint per dona  
tionem rerum suarum e pī uel  
clericū nihil aliquid conferant.  
**UT EPIS TRANSMARE NOH**  
PROFICISCANT.

**xxvii** **I**tem uerū trans mare non pro  
ficiuntur nisi consulto prime  
sed iepī sue cūnoscuntq; pro  
uincit ut ab eo precipue possit  
summere formatam uel com  
mendatias epistolās.

**DESCRIPTURIS CAHOICIS  
ET UT PRETERSCRIPTURAS  
CAHOICAS NIHIL IN HERETICIS  
SALLEGATUR SUB HOMINE DIGI**

**xxxviii** **S**unt autem canonice scripture  
idei ueteris testamenti: genesis;  
exodus; leuiticus; numerus; deu  
teronomium; iesu naue; iudicū  
ruth; regnum; libri iii; para  
lypemē non libri ii; psalteriu

salomonis libri v prophetarū  
esaias; iheremias; ezechiel;  
daniel libri xii; prophetarū  
tobias; iudith; hester; herodæ  
libri ii; machabeorum libri vii;  
hōi testamenti euangeli libri  
actuum post colorum libri; ep̄lē  
pauli ap̄lī nūm. xiii; petri ap̄lī  
ii; ioh. iii; iacobii; iudei; apoca  
lipsis; ioh libri i; hoc etiam sī &  
consecratiōnē oīcōbon fato  
uel ep̄pis uel alius carum partū  
ep̄pis pro confirmando isto ca  
none innotescant quia dā pa  
tribus ita accepimus meā  
legendū.

**DICO HIGGIA ET DIBIS**

**QUIS SACRAMENTA CONTRĒTAT**  
**xxxix** **A**ddimisita que fr̄s km̄ pre  
terea cum de quorundam  
clericorum quamvis lector  
erga uxores proprias incon  
tinentia referatur placuit  
quo & induersis conciliū con  
firmatum est sub diac qui  
sacra misteria contrētāt  
& diac & pb̄i se de pī secundū  
priora statuta etiam ab uxo  
ribus se continēant ut tam  
quam non habentes uident  
esse quod nū sit cerim ab ec  
clesiasticō remoueant officio

ceteros autem clericos ad hoc  
non cognoscuntur iuris etate  
ut superioris dictum est annos  
xxx. ab uniuerso concilio  
dictum est que ura sanctitas  
sanxit iusta & mode certa &  
seca & do placita sunt confir-  
mentur in omnibus.

### UT HULLQS REM ECCLESIE

#### DISTRAT

**Q**uod si redditum non habet  
aliqua nec sicut nini-  
mia cogit hanc insinuandam  
esse primat consuleret al-  
tim uicinos testes conuocet  
epsi curans ade concilium omni-  
referre sue eisdem necessitates  
quod si non fecerit reus dicit & eo  
conciliouenditor honore amis-  
soteneatur.

#### DIPRIS LAPSIS

**I**tem confirmatum est ut si quan-  
do p[ri]ori vel diacono aliquo gra-  
uior culpa convicti fuerint  
quaesam ministerio necesse  
sint remoueris non enim manus  
uel tamquam penitentibus  
uel tamquam fidelibus laicos  
imponatur.

#### DERIBAPTITATIS

**N**eque permittendum uerebap-  
titati addelicatus gradum

promouetur.

#### DE CLERICIS AUDIENDIS ET

#### DE APPELLATIONIBUS.

**I**tem placuit ut p[ri]ori & diaconi  
ceteri inferioris clerici in cau-  
sas quas haberint side iudicis.  
eposuorum questiueringit uici  
mepieos cum consensu episcopatus  
& inter eos quicquio quid cause  
fuerint definiti. exhibebet  
epi quod si & habet provocandum  
putauerint non provocent ad  
transmarina iudicia sed a pri-  
matis suarum provinciarum.  
audiuersale concilium sicut  
& de epis sepe constitutum est  
ad transmarina autem quipu-  
tauerint appellando anullo in  
tra eadem provincia commu-  
nione suscipiantur.

#### DE EXCOMMUNICATIS CL[ERICIS]

**I**tem placuit uniuerso concilio  
ut qui excommunicatis fuerit  
prosuzione electio siue epis siue qui  
luer clericus & t[em]p[or] excommu-  
nicationis siue ante audienciam  
communionem presumperit  
in sedamnationis iudicetur  
protulisse sententiam.

#### DE ACCUSATIS

**I**tem placuit ut accusatus uel  
accusator in eolo coundescit

ille qui accusator sine tunc aliqua  
unum temerariem multitudinis lo-  
cum sibi eligat proximum quod  
non sit difficile testes perducere  
qualiter causa eius finatur.

DENIS & CIOR DICTUM CON-  
TEMPTANT.

**VII** **XXXV** **I**Templacuit et quicumq; clerici  
uel diaconi pronectissimis  
ecclesiis unnon ad tempora sunt  
episiu[m] uolentib[us] eos ad honorem  
ampliorem insua ecclesias promoue-  
re nec in suo gradu ministrarent  
et deredderent noluerunt.

HIC QVIS RASIE ECCLESIASTICAS

**VIII** **XXX** **I**MAHCIPHT.  
Templacuit ut ep[iscopu]s p[ro]b[abil]e uel  
quicumq; clerici qui nihil haben-  
tes ordinantur & tempore epis-  
copatus uel clericatus suagros  
uel quicumq; predia non minus uol-  
per alium excusandum conpa-  
rant tamquam rerum domini  
carum iniusionis criminis tene-  
antur nisi admontata metu eadē  
ipsa contulerint. si autem ipsi p[ri]p[ar]ie  
aliquid liberalitate aliqui  
uis uel successione cognationis ha-  
buerint faciant inde quod de orū  
propositio congruit. quod si  
super repositorum errorum exobi-  
tauerint honore ecclesiastico.

indignit tamquam reprobi  
iudicentur.

UT NOHILICAT P[RO]B[AB]IR

**VIII** **XXX** **I**TITOLI Q[UA]NDUDARE  
temetiam placuit ut p[ro]b[abil]e  
uendant neq; donec res eccl[esi]e  
ubis aut constitutis scilicet b[ea]tis  
episiis quomodo donec epis  
non licet uideret predi-  
cato in consilio concilio aelacio  
p[ro]b[abil]e sine ullaneis sciat.

DIRISTITOLI IN HUAMINAS

ET Q[UA]TEPO[NI]ON LICET AT MARI-

CIA ECCR[IST]E TIT[UL]IS PRIS-

SITERISQ; Q[UA]NDUARI.

**XI** **A**urelius ep[iscopu]s dix iuxta statuta  
totius concilii congregati  
et me[m]ori]e mediocritatis senten-  
tiam placet facere rerum  
omnium conclusionem uni-  
uersitatis designata & diges-  
ti huius diei tractu ecclesias  
rica gesta suscipiant. ea uero  
qua adhuc expressa non sunt  
cum cognovimus diesse  
quem perfrimur in facta  
num ep[iscopu]m philippum & asd[omi-]  
num p[ro]bos venerabilifri  
& coeponit obonifaciore  
scribemus & subscripsi  
Aurelius ep[iscopu]s huic electe  
nobis subscripsi.

Valentinus ep̄s primus edis pro  
 uincie numidie subscripti.  
 Faustinus ep̄s eccl̄e potentia  
 prouincie picent legatus sic  
 aeccl̄e romane huic geste subscripti.  
 Alippius ep̄s aeccl̄e taganensis le  
 gatus prouincie numidie subscripti.  
 Augustinus ep̄s aeccl̄e philippinis  
 regio legatus conciliorum numidie  
 huic carrole prome & concilii  
 subscripti. Possidius ep̄s aeccl̄e  
 alennensis legatus prouincie  
 numidie inferiori subscripti.  
 Gensius ep̄s scilicet itanie eccl̄e subscripti.  
 Fortunatus ep̄s siciliane politane  
 acutus subscripti. Petradus ep̄s  
 carpitanus aeccl̄e subscripti.  
 Rufinus ep̄s futemazensis subscripti.  
 Preterazus ep̄s sicilibbensis eccl̄e subscripti.  
 Quodvultdus ep̄s cresis eccl̄e subscripti.  
 Candidus ep̄s abitinenensis germani  
 orum eccl̄e subscripti.  
 Gallianus ep̄s utensis eccl̄e subscripti.  
 Maximianus ep̄s suffetanus le  
 gatus prouincie urzachenes subscripti.  
 Hilarius ep̄s horreicelensis  
 legatus prouincie urzachenes subscripti.  
 Noatus ep̄s suranensis legatus  
 prouincie mauritanie serifensis subscripti.  
 Laurentius ep̄s sicilitanus legatus  
 prouincie mauritanie serifensis subscripti.  
 Numerianus ep̄s fraguriensis

+ Desunt duo nomina episcorum  
 a testimoniis scriptis.

legatus eiusdem eccl̄e subscripti.  
 Leo ep̄s moriensis legatus eiusdem  
 prouincie subscripti. Alius leo ep̄s  
 legatus prouincie sitafensis subscripti.  
 & ceteri ep̄s ccxvi diversarum pro  
 uinciarum subscripti erunt.  
 Philippus p̄br legatus sic eccl̄e romane  
 manchesetas subscripti. Asellus  
 p̄br legatus aeccl̄e romane & gestare  
 collegimus per nos directa.

**H**ICIPIT PISTOLA ABOVNICO  
 CILIO SUPRA SCRIPTO AD BOHIA  
 TIVM YIRUM REVERENTISSI  
 MVM EPIScripta et congregata  
 QUEM IBIDEM APUD CAR  
 TAGINEM CONFECTA PER  
 FAUSTINUM ET EM ET PHI  
 LIPPUM ET ASELLUM  
 PRESBITEROS  
 DIRECTA.

**D**ominobeatissimo & hono  
 rabilis fr̄bonifacio ep̄o.  
 Aurelianus valentinus  
 primus edis prouincie numidie  
 & ceteris qui presentes adfui  
 ep̄s numero ccxvi & omnino  
 cilio unius soafricanos salutem  
 q̄m dñō placuit ut de his quinobis  
 cumegerunt sc̄fr̄ inī coep̄t  
 faustinus & fr̄ inī p̄br̄ philip  
 pus & asellus nec non beatem